

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRÁUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A vármegyei tisztviselők.

Budapest, április 26.

Pestvármegyének nem egy történelmi eseménytől megszentelt székházában kongresszusra gyűltek ma össze a vármegyei tisztviselők és határozatot hoztak anyagi helyzetük javítása céljából. A hónapok előtt megindított mozgalom tehát eljutott abba a stádiumba, ahol most már a vármegyék, a kormány és a törvényhozás feladata kezdődik a művelt magyar társadalom egyik leghazafiasabb és legmunkásabb testületével szemben, amelynek a hivatása épp oly fontos, mint az állam tisztviselőié, helyzete pedig sokkal nehezebb, sőt néhol elviselhetetlen. Mellányos és jogos kívánság tehát, hogy, amikor az állami tisztviselők helyzetüknek némi javítása készül beköszönteni, mindjárt ezután segítsenek a vármegyék is az állam támogatásával tisztviselőik nyomasztó helyzetén, addig is, míg a közigazgatás államosításával azoknak anyagi helyzete megfelelő arányba hozható nagy és felelősségteljes munkájukkal, melyre Bácsvármegye főispánja egy minapi előterjesztésében oly meggyőzően rámutatott. Elsőrendű nemzeti érdek fűződik ahhoz, hogy a közigazgatás feladatait sorával megelégedett, vagyomilag lehetőleg független tisztviselők végezzék, mert nincs az a reform, amelynek meglezzen az óhajtott hatása addig, amíg nem áll rendelkezésre egy olyan hivatalnokai kar, amely egész lélekkel szentelhetné magát hivatásának, s nincs az az üdvözlendő törvény, amelynek végrehajtása teljes lehetne addig, amíg a tisztviselők, akikre a megvalósítás munkája vár, anyagi gondokkal küzködnek. Igaz, hogy közigazgatási tisztviselőink a legtöbb helyütt máj elviselhetetlen helyzetükben is becsületesen teljesítik feladatukat, de ez egy okkal több, hogy tegyünk az ő anyagi érdekeikért is valamit, legalább annyit, amennyit a közszolgálat más terén munkálkodóknak a

parlamentari elintézésre váró törvényjavaslat megad. A közvélemény szimpátiával csatlakozik a közigazgatási tisztviselők kívánságaihoz, tudva, hogy becsületes és igaz ügyet támogat.

Az ország minden részéből mintegy 500 vármegyei tisztviselő gyülekezett össze ma délelőtti Pest megye székházának dísztermében, hogy a fizetésrendezésről és a vármegyei tisztviselők országos egyesületének megalakításáról tanácskozzanak.

A kongresszust *Beniczky* Lajos alispán nyitotta meg, örömmel üdvözölve a nagyszámban megjelent vármegyei tisztviselőket. Megdobban a szíve, amikor együtt látja a vármegyei tisztikar színe-javát, amely önzetlenül, lelkesedést és iránnyt merítve a múlt tradíciójából, hiven szolgálja a hazát. De az idővel haladni kell, a nyugvó pont egy marad és mi a múltból akarunk erőt meríteni a jövőre. Öngyilkosságot követ el, aki, mikor teremteni akar, nem a múlt tradíciójához fordul. Elismerését nyilvánítja, hogy oly lelkesedéssel és önzetlenül törnek ama óél felé, amely a vármegyei tisztviselők anyagi függetlenségét van hivatva biztosítani. E függetlenség nélkül magasabb céljaikat megvalósítani nem tudják. Rosszhiszemű ráfogás, amely e mozgalomnak egyéb indokokat tulajdonít. Ők távol állanak minden politikai óéitól.

Az előjennéssel fogadott megnyitó beszéd után *Isschutz* Aurél előadó ismertette a százas bizottság munkálatait s ennek a fizetésekre vonatkozó megállapodását a következőkben terjeszti a kongresszus elé:

I. Központi közigazgatási tisztviselők. Alispán: 6480, 7200, 8000, 10.000 K. Főjegyző: 4800, 5400, 6000, 6400, 7200, 8000 K. Főjegyzés: 4400, 4800, 5400, 6000, 6400, 7200 K. Főorvos: 3600, 4000, 4400, 4800, 5400, 6000 K. I. sz. gyász: 3600, 4000, 4400, 4800, 5400, 6000 K. Aljegyzés és vármegyei aljegyző (az I. kivételével): 2600, 2900, 3200, 3600, 4000, 4400 K. Levéltáros: 2600, 2900, 3200 K. Allevéltáros: 2000, 2200, 2400 K. Közigazgatási gyakornok: 1400 K., 300 K. lakáspénz.

II. Arvaszéki tisztviselők: Elnök: 4800, 5400, 6000, 6400, 7200, 8000 K. Ünök: 3600, 4000, 4400, 4800, 5400, 6000 K. Jeyzó: 2600, 2900, 3200, 3600, 4000, 4400 K. Nyilvántartó: 2000, 2200, 2400 K.

III. Kultisztviselők. Főszolgabíró: 3600, 4000, 4400, 4800, 5400, 6000 K. azonkívül 600 K. pótlék, mely a

nyugdíjba beszámítható. Szolgabíró: 2600, 2900, 3200, 3600, 4000, 4400 K. Járási orvos: 2000, 2200, 2400 K.

IV. Központi és külső segéd- és kezelőszemélyzet. Irodatiszt: 2000, 2200, 2400 korona. Irnok: 1400, 1600, 1800 korona. Könyvtáros: 1400, 1600, 1800 korona. Várnagy: 1400, 1600, 1800 korona. Rendes napidíjas: 900 korona.

V. Központi és külső szolgaszemélyzet. Hivatal-szolga: 600-900 korona.

A lakáspénz nincsen kiűntetve, mert ezt minden vármegye állítja be oly összeggel, mely az illető állomáshely lakáspénzosztályának megfelel.

E tervezet ismertetése után a következő határozati javaslatot terjesztette a kongresszus elé:

Mondja ki a vármegyék tisztviselőinek segéd és kezelő személyzetének országos kongresszusa:

1. Hogy amidőn a vármegyei alkalmazottak javadalmazását az ország valamennyi vármegyéjére nézve egyöntetűen ugyanazon elvek alapján óhajja rendezetni, erre irányuló kérvényével a részletesen kidolgozott emlékirat s szabályrendelet tervezet kapcsán, az önkormányzati jog alapján ezen kérdésnek rendelkezésére elő sorban illetékes vármegyék közönségéhez fordul. Felkéri a vármegyék közönségét, hogy a vármegyei alkalmozottak fizetésének szabályozását a kongresszus kérvénye alapján mára legközelebbi rendes, esetleg e célból egybehíradó rendkívüli közgyűlése napirendjére tűzze ki, annak során a kongresszus által elfogadott s a kérvény kapcsán bemutatott szabályrendelet tervezetét vegye tárgyalás alá, tegye azt egész terjedelmében magáévá, emelje azt egyhangúlag határozattá, s kérje a törvényhozást, a m. kir. kormányt és a m. kir. belügyminisztert feliratok útján arra, hogy a vármegye közönsége által elfogadott szabályrendeleteknek az állami tisztviselők fizetésének újabb szabályozásával egyidőjűleg, vagy legkésőbb 1904. január hó 1-én leendő hatályba lépéséhez most első ízben igényelt s jövőben a iokozatos előléptetéssel igényelendő összeget a magyar királyi belügyi tárca terhére vegye át s illette azon összegekkel a vármegye állami javadalmazását megfelelőleg emelje, ezen felirattal a törvényhozás, a m. kir. kormányhoz és a m. kir. belügyminiszterhez egy saját kebeléből kiküldött kiűdöttség útján juttassa, amelyben való részvételre kérje őt a vármegyei képviselőket is.

2. Mondja ki továbbá az országos kongresszus, hogy a vármegyei alkalmazottak fizetésének rendezésére irányuló kérvényét egy saját kebeléből kiküldendő kiűdöttség útján a törvényhozás, a kormányhoz és a belügyminiszterhez juttatja, azon kérelem kifejezése mellett, hogy a kongresszus által kidolgozott s a törvényhatóságok közönségének elfogadásra ajánlott s a vármegyei alkalmazottak illetményeinek szabályozására vonatkozó szabályrendelet tervezeteket, amennyiben a vármegyék közön-

— Oh, bocsásson meg, bátyám, kérem lépjen be, lépjen be.

Mindjárt a roppant nagy és sötét, alacsony, börtönszerűen rácszott ablakokkal ellátott előcsarnokban megérezte az ember, hogy gazdag házban van; olaj-, sajt- és pinceszag csapta meg az ember orrát, olyan erős szag, hogy szinte a torkát szoritotta az embernek. A nyitott pinceajtóból, mint a pokol mélyéből Rosanie és a szolgáló nevése hangzott föl, akik a hordókat töltögték és látni lehetett a rajta álló fény homályos lobogását.

— Rosanie! Rosanie! — kiáltott a báróné fenyegető hangon. Aztán Trao cousin felé fordult: — Azt az átkozottat mindig akkor kell leiszidnom, ha férfiak vannak jelen. Egyébként derék, hűséges leány, csak türelmének kell lennie az embernek. Mit csináljak... Olyan házban, ahol annyi dolog van!

Odébb, az udvart, amely olyan volt, mint egy majorság, tyukok, kacsák, pulykák népesítették be, amelyek lárma szorongtak az urnó felé, most már trágya- és szénaszag bűzlött. Két vagy három ósvér egy hosszú kötéllel az eresz elé volt kötve, vihoga nyujtogatták nyakukat; galambok csoportosan repültek el a háztető felett; egy vad pásztoroknya láncát tépve, ugatni kezdett, egy árok tiszta homályából tengeri nyulak dugták ki nyitogatlan füleket. És mindez isten-áldás közepette így szólt a báróné az unokabátyájához:

— Küldök majd magánam is, meg a Biancának egy pár galambot...

A szegény ember köhögött, kifújta magát, de nem tudott válaszolni. Végre a folyosók és lépcsők tömekegéből sötét, mindenféle készletekkel, bab- és árpaszakokkal, mezőgazdasági sze-

rekkel, munkáladakkal telt termeken keresztül elérték a báróné fehérre meszelt szobájába, ahol a nagy nászág az özevesség huszadik esztendejében változatlanul állt, a kereszt alá tett szentelt olajágtól le a férj puskájáig vánkosa mellett.

A báróné újra elkezdett panaszkodni a fiára.

— Eppen olyan, mint az apja. Az isten nyugosztalja! Nem gondol az se az anyjára, se az érdekeire.

Trao cousin megállt a küszöbön, de a báróné ezt meglátva, leülni kényszerítette.

— Lépjen, lépjen, bátyám.

A szegény ember leroskadt a székre, mintha letörték volna lábait; levette fejéről kapott kalapját és zsebkendőjével homlokához kapott.

— Valami mondanivalója van számomra, bátyám? — Beszéljen csak, beszéljen csak.

Diego márkí összeszorította kezzeit a kalapjában és nyers hangon, halvány, reszkető ajkak hebegte, miközben könnyes, bánatos szemek kerülgetőn látszólag hűgának szeméit.

— Igen, báróné asszony... Beszélhiválóm van magával...

A báróné megpillantván ez arcot, először azt hitte, hogy Diego azért jött, hogy pénzt kérjen tőle kölcsön. Természetesen most először történt volna ilyesmi; a Traók kevélyek voltak; némi csekély ajándékok, olyant, ami kissé előbbre segiti őket, olajat, bort, gabonát el szoktak fogadni a gazdag rokonoktól, — Rubiera bárónétól, Sganci cousinétól, Mendola bárótól, de a kezüket sohasem szokták kinyújtani. Egyébként a szükség már másoknak is meghajította a fejét!...

A véreben fekvő ösztönöszerű óvatosság egy pillanatra jóakaró mosolyára fagyott. Aztán eszébe jutott az éjszakai tüzvész, Bianca betegsége — hiszen a báróné ő asszony volt és Diegónak olyan

REGÉNY

Motta mester

— REGÉNY —

Irta: GIOVANNI VERGA

— És ha szézesztendős volna!... Tudja, amíg megházasodik... És aztán is!

— Báróné asszony, hová fogjuk ki az ösvéreket, — kérdő Rosanie, fejét vakarva.

— Jövök már, jövök már! Menjünk el innen. Ti többiek menjetek le az udvarra, ha készen vagytok.

Ezzel a báróné becsukta Giacolónét és Vitot a raktárba és a kapu felé tartott.

A báróné háza rendkívül nagy volt, összedozva-foltozva, abban a mértékben, ahogy szülei a régi tulajdonosokat egyiket a másik után kiszorították, mignem leányukkal a Rubierák palotájába fészkeltek be magukat; magas és alacsony tetők; különböző nagyságu ablakok itt és ott, a kastély kapuja félig leválva, úgy hogy számalmas látványt nyújtott. Az épület a kis utcának csaknem egész hosszában elnyúlt.

A báróné a kanonokkal csöndesen beszélgetve, csaknem megfeledkezett az unokabátyjáról, aki lassan lépkedett utánuk, de a kapu elé érve, a kanonok óvatosan visszavonult:

— Mászor megint el fogok jönni. Most a bátyjával van ónnek beszélhiválója. Végezze el a dolgát, márkí ur.

sége által magukévé tételnek hagyja jóvá s az ezek folytán igénylendő összegeket az állam-pénztár terhére vegye át s az egyes vármegyék részére, mint állami pótvadalmazást már az állami tisztviselői fizetésrendezésével legkésőbb 1904. évi január 1-ével előírta; b) hogy az egyes vármegyék tisztikarai útján felkéri az országgyűlési képviselőket arra, hogy a vármegyei alkalmazottak jogos és méltányos kívánságait a törvényhozás terében, a kir. kormányánál és a vármegyei közönségénél támogassa; c) s hogy végül igazságos ügye sikerének elérésére kikéri a hazai sajtó támogatását.

A kongresszus lelkesedéssel tette magáévá egy a tervezetet mint a határozati javaslatot és csupán a következő lényeges módosításokat tette a tervezeten, ugyint, a 2. §-nál pótlólag bevették, hogy a főszolgabíró ezen, a kimutatásban részletezett illetményen kívül még a nyugdíjba be nem számítható 600 korona művelődési pótlékban részesül. A 4. §. helyett új szövegűt fogadtak el a következőkben: A levéltárnok, az alleveáltárnok, az árszámkéi nyilvántartó, az irodatiszt és írások, az egy és ugyanazon állásban el-töltött 12, 16 és 20 szolgálati év után további 200—200 korona korpótléka birnak igényvel. Ez a korpótlék mindenben a fizetés jellegű bir, és magasabb alap-fedezéssel rendszeresített állásra való megválasztás, illetve kinevezés esetén a fizetési többlet erejéig beszűntetendő.

Ennek megtörténtével *Benczky Lajos* elnök be-jelenti, hogy a következő tárgya a *vármegyei képviselői országos egyesületének* megalakítása. Az erre vonatkozó tervezetet *Czobor László* Hontvármegye alispánja ter-jesztette a kongresszus elé, amely azt egyhangulag elfogadta.

Most szólásra emelkedett *Goda Béla*, Győr-vármegye alispánja és rendkívül meleg hangon emlékeztetve meg *Benczky Lajos* alispán elnök működéséről, azt indítványozta, hogy a kongresszus halálját jegyző-könyvben örökítse meg. Jegyzőkönyvi köszönetet mondta még a *Czobor László* alispán elnöklete alatt működött bizottságnak, a fizetésrendezési javaslat készítőjének, *Isekutz Aurél* főjegyző-nek, dr. *Horváth József* alsókubini szolgabírónak, aki a mozgalmat megindította, *Kmethy Károly* egye-tlen tanárnak, aki erős érvekkel kelt védelmére. Azután *Benel Antal* szamosújvári szolgabíró főhívja a kongresszus tagjait, hogy forduljanak a miniszter-einökhöz, akit többszörös érzelmi kapocs fűz a vármegyéhez és kérjék tőle, hogy az anyagi kérdés sür-gős rendezésével mentse meg a vármegye tradícióját fényét.

Benczky Lajos alispán, elnök erre berekesztette a kongresszust és főhívja a jelenvöltoakat, hogy ala-kítsák meg a *vármegyei tisztviselői országos egyesület*t. Az alakuló közgyűlés elnökévé *Benczky Lajos* alispán, jegyzőjévé dr. *Horváth József* szolgabíróvá választották. *Czobor László* Hontvármegye alispánja fő-olvasza az a/p szabályt tervezetet, amelyet egyhangu-lag elfogadtak. Miután kimondták, hogy az egyesü-let tisztikarát akkor választják meg amikor az alap-szabályok a belügyminisztérium jóváhagyásával leg-keznek, az alakuló közgyűlés az elnök életésével véget ért.

Délelőn egy órákor a kongresszus tagjai lako-mára gyűltek a Hungária-szállóban és ott számos felkötőben ünnepelték a mozgalom vezetőit.

BELFÖLD

Gróf Tisza István ünneplése. Nagyváradról táv-iratozzák: Az ugrai kerület szabadelvű választói

megindító volt az arca... Ódább tolt a székét egészen Diego mellé, hogy bátorítsa őt és biz-tatta:

— Beszéljen, beszéljen, bátyám... Amit megtehet az ember... Hiszen maga tudja... Rokonok vagyunk... Rossz időkét élünk... de azt a keveset, ami módunkban van... nem sok, de azt a keveset, ami módomban van... rokonok közt vagyunk... Beszéljen csak.

De Diego nem tudott. A torka összeszorult, a szája keserű volt, minden pillanatban felemelte a szemét a bárónéra és kinyitotta az ajkait, de egy hang nem jött ki belőlük. Végre újra zseb-kendőjéhez nyúlt, hogy letörölje vele az izzad-ságot, de száraz ajkaihoz kapott vele és hebegte:

— Szerencsétlenség történt!... nagy szerencsétlenség...
A báróné félt, hogy talán nagyon messzire ment. Szemeiben, amelyek bátyja könnytelt arcát kerülgették, felcsillant a paraszt nyugtalansága, aki félt pénzt.

— Ugy! ugy!
— A maga fia oly gazdag... Az én nő-vérem ellenben nagyon szegény...

E szavakra a báróné füleit kezdett és arca hirtelen elődeinek vonásait öltötte magára, ame-lyekbe a paraszt bizalmatlansága véssződt be, amelyet az eröiben csergedező vér és a darabon-ként, tulajdon kezeivel összeállított ház kellett benne. Fölkelt helyéről, a kulcsokat az ajtófélfára akasztotta, majd a szekrény fiókjaiiban babrál-gatott és látván, hogy a márkí elhaftogott, végre így szól:

— Hát beszéljen már bátyám, hiszen tudja, hogy olyan sok a dolgom...

(Folytatása következik.)

Geszten ma nagy ünneplésben részesítették *Tisza István* abból az alkalomból, hogy a múlt vasárnap az ellenzék ellene népgyűlést rendezett. Mintegy 800 választóból álló küldönség vitte el *Geszten* zászlók alatt a bizalmi nyilatkozatot, amelyet 1860 választó írt alá. A nyilatkozatot *Markovits Antal* pártelnök nyújtotta át, majd *Rozán* eszperes román nyelven is tolmácsolta azt. A nagyszalontaiak nevében *Czegeleli Imre* üdvözölte *Tisza István*, aki szép beszédben mondott köszönetet a figyelemért. Az iránta kifejezett bizalom — ugymond — meg-hatja mint hazafit. mint pártembert és mint magamembert egyaránt. Vázolta a nehéz helyzetet és további kitar-tásra buzdította híveit. Ezután óriási sátrak alatt ebéd volt, amelyen több felkötőzőt hangzott el. *Tisza István* a magyarok és románok közötti jó viszonyt, a szeretetet és türelmességet köszöntötte fel. Az ünnep-lésen jelen volt a biharmegyei szabadelvűpárt képví-seletében *Hegyesi Márton* alelnök is.

A hírlapírók nyugdíjintézete.

Budapest, április 26.

A Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézete ma délelőtt tartotta *Falk Miksa* elnöklésével évi rendes közgyűlést.

Az elnök megnyitván az ülést, a jegyzőkönyv vezetőjére felkérte *Fekete Ignác* titkár, hitelesítésére *Csiklay Lajos* és *Kálnoki Henriket*, a szavazatszedő-bizottság tagjait pedig *Hoitsy Pált*, *Fodor Ferencet* és *Veiszeberg Hugót*.

Az előterjesztett évi jelentéshez *Fenyő Sándor* szólott, felemlítve, hogy évente felszólalt a nyugdíj-összegek emelése érdekében; ez idén is szót emel, kérve a *Hoitsy Pál* által előterjesztendő határozati ja-vaslatnak elfogadását a maga részéről is.

Hoitsy Pál halálját és elismerését tejezve ki az elnökségnek, az igazgatóságoknak és a felügyelőbizott-ságnak, kérte, hogy ne alkottassék új értékpapír-csökkenési a/p, hanem az egész nyereség osztassék fel, minek folytán a nyugdíj emelése lehetségessé vá-lik, s kérte az igazságot, hogy hivjon össze június közepéig rendkívüli közgyűlést, mely a nyugdíj emelése érdekében határozzon.

A közgyűlés egyhangulag elfogadta *Hoitsy Pál* indítványát.

Az igazgatóság indítványához képest a közgyű-lés jegyzőkönyvében örökítette meg *Molnár Antalt*, *Borosyáni Nándor* és *Zempléni P. Gyula* elhunyt ren-des tagok, *Országh Sándor* igazgatósági és gróf *Andrássy Dénes* alapító tag emlékét; köszönetet szavazott a budapesti napisajtónak a támogatásért és mindazoknak, akik az intézet vagyonát alapítványai-ka-l s adományaikkal gyarapították, valamint *Fodor Jakabnak*, a trieszti általános biztosító társaság ma-gyarországi vezérigazgatójének főnökének a tagsági dí-jak beszedéséért, továbbá *Falk Zsigmondnak*, a Pesti Könyvnyomda Részvénytársaság elnök-vezérigazgató-jának a nyomtatványok díjtalan szállításáért és a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesületnek a va-gyon kezeléséért.

Megállapította a közgyűlés, hogy az intézet a sajtójából fizeti a tagok helyett az I. nyugdíjostály-ban a díj 10%-át, a II-ban a díj 40%-át s a III-ban a díj 30%-át.

Végül megjeztették a választásokat. Elnök lett *Falk Miksa*, első alelnök *Hegedüs Sándor*, második alelnök *Heltai Ferenc*; az igazgatóság tagjai lettek: *Csiklay Lajos*, *Gelléri Mór*, *Sturm Albert*, *Schüller Zsig-mond* és *Szatmári Mór*, a felügyelő-bizottság tagjai lettek: *György Aladár*, *Kenedi Géza*, *Lendvay Sándor*, *Peisner Ignác* és *Szűcs Pál*.

A közgyűlés *Déri Gyula* indítványára köszöne-tet szavazott *Fenyő Sándornak* és hála és elismerését fejezte ki az elnökség, az igazgatóság és a felügyelő-bizottság tagjainak, valamint az intézet titkárának.

Délután egy órákor a nyugdíj-intézet tagjai társas-ebédre gyűltek össze az István főherceg-szállóban. Az újságírók sok kiváló munkása volt ott. *Láng Lajos* kereskedelemügyi m. kir. miniszter *Falk Miksához* intézett következő levéllel mentette ki távolmaradását:

Kedves Barátom! A Magyarországi Hírlapírók Nyugdíj-Intézetének igazgatósága oly szives és figyel-mes volt irántomban, hogy a ma tartandó közös ebédre meghívott. Midőn ezért legelőszómban köszöne-tet fejezek ki, tisztelettel lelkérek, légy kegyes és tudomásul venni, hogy legelőszómban sajnálatomra az ebédem ma részvenni akadályozva vagyok s bármily szivesen tenném, kedves körülményben meg nem jelen-hetek. Midőn még arra kérék, légy kegyes távolmarad-ásomat kimenteni vagyok a legszívesebben üdvöz-lettel készséges és igaz híved

Láng Lajos.

Távolmaradásukat kimentették még *Rákosi Jenő*, aki ez idő szerint Párisban időzik, *Heltai Ferenc*, *Neményi Ambrus*, báró *Solymossy László* főrendiházi tag és dr. *Schreyer Jakab*.

Az első felkötőzőt *Falk Miksa* mondotta: Talán elbizakodottság nélkül mondhatom, —

ugymond — hogy éveken át némi szolgálatot tettem ennek az intézetnek hanem ugyanezzel az őszinte-séggel ki kell mondanom, hogy az utolsó időben bi-zony nagyon keveset tehettem az intézet érdekében, részt, mert igen el voltam foglaltva, azután pedig, méltóztatnak tudni és látni, hogy vénül a let-gény (Felkiáltások: Óóó!) és nem bír többé azzal az eláncítással.

Dr. *Schermann Adolf*: Hivatalosan konstalálom: hogy ez nem állt (Élénk helyeslés.)

Falk Miksa: És miután nekem nem szokásom egy omet viselni, mikor én az e cim alatt rejülő állás kötelezettségeim nem vagyok képes megfelelni, őszintén megvallom, hogy mikor a mai közgyűlés napirendjén azt látam, hogy elnökválasztás van arra akartam kérni a t urakat, hogy tessék másvalakit megválasztani. (Ellemlendások.) fiata abb erőt, olyat, aki több időt szentelhet ennek az intézetnek... Mél-tóztatnak tudni, hogy nem tettem (Helyeslés.); ez a szándékot nem valósítottam meg, még pedig két ok-ból. Először, őszintén megmondva, gyávaságból (Derültség) vagy hogy magam iránt kissé udvariasabb legyek: gyöngeségből. Én tudniillik nem szégyenlem bevallani, hogy az utolsó pillanatban még is lájt az a gondolat, hogy megválok attól az intézettől, amely-nek születésénél én bábáskodtam aztán atsegítettem a gyermekkori betegségeken, láttam aztán felnőni, fel-viragozni; hát megesset a szívem. nem volt kurázsim ezt megtenni. (Helyeslés.) A másik ok pedig az volt, hogy én az utolsó éveken tapasztaltam, hogy az én tényleges közreműködésem könnyen nélkülözhető, ameddig mellette két olyan elnöktárs áll, mint amilye-nekkel jelenleg diszekedhetünk. A két alelnököt, *Hegedüs Sándort* és *Heltai Ferencet* éveti. (Lelkes éljenzés.)

Nyomban azután *Hegedüs Sándor* állott fel szóra. Nem akarok én — ugy szolt — *Falk Miksa* nagy érdemeiről szólni, amelyeket a haza körül szerzett, hanem csak arra akarok rámutatni, hogy akármire számra a magát; azt egész lélekkel és ami a fő, nagy tehetséggel teszi; mert hiszen végre mindnyájunkban van egy kis buzgóság, de azért azt az eredményt, amelyet ő, el nem érhetjük, mert nincs meg az a te-hetségünk, ami neki. Lmen van, hogy az ő elnöksége következtében sokkal nagyobb súlyjal bír ez az intézet, mintba bárkit közülünk illetnének oda. Ha tehát szeretnénk is, megszokásból is, de meg önzésből is még soká fogjuk kívánni, hogy *Falk Miksa* legyen a mi elnökünk. (Éljenzés.) Mert ne tagadjuk, hogy nekünk első sorban van szükségünk erkölcsi suíra és ezzel kapcsolatosan anyagi dolgokra. És mindkét irányban mérhetetlen szolgálatakat tett *Falk Miksa* és mérhetetlen szolgálatakat fog tenni akkor is, ha kisujját sem mozditja meg, mert ő mindazt egyesíti magában, ami a magyar irodalomra dísz és dicsőséget hoz. (Éljenzés.) Azok a rendkívül nagy szolgálataok, ame-lyeket *Falk Miksa* a magyar hírlapíradalom érdeké-ben kifejtett, adják ajkunkra azt a kívánságot, hogy az Isten őt minél tovább tartsa meg abban a testi és szellemi irisszegeben, amelyet benne ma is bámuunk, tartsa meg a haza és a mi intézetünk javára, emel-kezésére és felvirágoztatására. (Hosszantartó élénk helyeslés.)

Márkus Miksa örömmel emlékezik meg arról, hogy a bankettet megelőző közgyűlés a hírlapírói nyugdíjmaximumpot felemelte, ami nemcsak anyagi szempontból bir jelentőséggel, hanem, mivel a közön-ség hozzá van szokva, hogy az anyagiakból vonjon le következtetést, erkölcsi szempontból is. Ha a köz-önség azt látja, hogy a rokkant újságíró tisztességes nyugdíjjal húz, erkölcsi szempontból az újságírói karra nézve csak hasznos következtetéseket fog lo-galvoni. Ő tehát köszönetet mond mindazoknak, akik-nek e törekvés megvalósításában részük volt, az inté-zet nem újságíró igazgatóság tagjainak és csak azt sajnálja, hogy ezek közül többen tavol vannak. Annál nagyobb örömmel üdvözli azokat az igazgatósági tagokat, akik jelen vannak, *Falk Zsigmond* lovagot és *Fuchs Lajost*. (Élénk éljenzés.)

Gelléri Mór dr. *Low Samuelt* és dr. *Schermann Adolft*, az intézet orvosait, *Csiklay Lajos* szellemes felkötőjében dr. *Fekete Ignác* titkár, *Peisner Ignác* *Bein Károlyt*, az intézet matematikusát és *Agai Adolft* élteit.

Agai Adolf köszöni a megemlékezést, ámbár — ugymond — ha egy nyugdíjintézetben valakit élet-nek, az voltaképpen egy teherrovás, mert mentil tovább él az ember, annál többet fizet (Derültség). Ez tehát igen gyanus jó kívánság (Derültség); de azért köszönettel fogadják. *Fuchs Lajos* *Hegedüs San-dort* köszönti fel. (Éljenzés. Felkiáltások: Halljuk Margalitsot!)

Dr. *Margalits Ede*: Az újságok a legnagyobb szolgálatot teszik a közéletnek. A közélet minden tényezője köleles tehát a sajtó imperatív felszólítására nyilatkozni. Halálvan a parancsot, azonnal felállott, bízva a pillanat inspirációjában. Magyarországon a legelőszó szükség van arra, hogy minden erkölcsi és anyagi erő összejogjon. Meg kell szünnie minden széthúzó nemzetiségi és telekezeti törekvésnek, hogy ha már a nagyszerű valóság eszme nem tudta e haza polgárait — sajnos — egyesíteni arra, hogy minden szellemi és anyagi erőt bevigyük a küzdelembe, hogy ami megmenthető, azt megmentjük, ami lelépi-tendő azt leléptünk: hát a hazaszereget legyen az az erő, amely bennünket erre összekapcsol. A hírlap-írókat élteit, hogy ezt a szép missziót, amely ezen a téren vár rájuk, teljesíthessék. (Éljenzés.)

Dr. *Bein Károly* az intézet tagjainak oly hosszú életet kíván, hogy befizetett nyugdíjürelmékaikkól az intézet főnyes palotát építhessen. (Éljenzés)

Falk Zsigmond lovag elmondja, hogy 50 év előtt egy bécsi nyomda vezetője volt, amely sok ma-gyar munkát kapott. A korrekturákat olvasni is kel-lelt, neki magának erre nem volt ideje, korrektort keresett tehát. Ajánlta is neki egy fiatalembert, aki akkor ötödik éves medikus volt Bécsben. (Éljen *Agai*.) Szerződtette is ezt a fiatalembert, aki minden iv kor-

rektoráért két pengő forintot kapott. Ebben a fiatal-emberben tanulta megismerni Ágai Adolfit és most, ötven év után az ő egészségére üríti poharát. (Élénk elbeszélés.)

Gelléri Mór Sturm Albertet köszönti fel, Sturm Albert szintén Falk Miksát életi, mert neki köszönheti, hogy szívvel lélekkel magyar emberré vált.

Késő délután volt már, amikor a társaság hazaszéledt.

HIREK

Budapest, április 26.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Április 30-ikáig új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Egyházközségi gyűlés.** A pesti ág. hitv. ev. magyar egyházközség ma délelőtti tartotta a sütő-utcai főgimnázium dísztermében ez évi közgyűlését dr. Wagner Géza világi és Horváth Sándor lelkész egyházi elnökeite alatt.

Dr. Wagner elnöki megnyitójában röviden hivatkozik az elmúlt év fontosabb eseményeire és felhívja a híveket az egyház iránti kötelességeinek szorgosabb támogatására. A legfontosabb esemény az egyház új temploma és főgimnáziuma tervpályázatának eldöntése, úgy, hogy remény van rá, hogy azok mielőbb felépünek. Horváth Sándor lelkész terjesztette ezután elő jelentését a letöltött évről. Beliczay Béla pedig a számvizsgálók jelentését mutatta be. Az 1903-ik évi költségvetés megállapítása után a felmentvényt adták meg úgy az elnökségnek, mint a tisztviselőknél. A magyar és német egyház költségvetésében összesen 9470 korona hiány mutatkozik. E hiány fedezése nagy vitára adott alkalmat, a közgyűlés elhatározta, hogy az egyházi adó behajtását erőteljesen szorgalmazni fogja s ha nem sikerül, úgy a fővárostól nagyobb segílyt fogna kérni.

Az új főgimnázium és templom építésére a kormány 300.000 korona segélyt szavazott meg, amelyből a városigeti fasorban egy 1303 □ ölnyi területet szereztek meg. Az építés költségeit 800.000 koronában állapították meg. Az elnök zárószóiban buzdította a hívőket hogy az építésre még szükséges 200.000 koronát gyűjtés útján előteremtssék.

— **Orvoskongresszus.** Madridból táviratozzák: A nemzetközi orvosi kongresszus számos tagja, köztük magyar, osztrák, francia és amerikai megbírók a meglátogatták a carabancheli katonai kórházat, ahol a hadügyi és tengerészeti miniszterek fogadták őket. Az intézet megismerése után részletveik egy tisztelettel rendezett dejeuner-n is, melyen barátságos hangú leköszöntőket váltottak. Az itteni gynaekológiai társaság a kongresszus tagjai tiszteletére estélyt rendezett.

— **A pályaudvarok kihelyezése.** Az a százasbizottság, amelyet a budapesti pályaudvarok rendezése tárgyában a fővárosi polgárság kiküldött, ma az Országos Iparegyesület nagytermében ülést tartott, melyen megjelentek az V. és VI. kerület orsz. képviselői, Sándor Pál és dr. Vásonyi Vilmos is. Dr. Falk Miksa és dr. Morzsányi Károly orsz. képviselők levélben mondták ki elmaradásukat és egyúttal buzdították a bizottságot a közérdekű mozgalom sikeres további felé. Dr. Nagy Sándor elnök és Neutra Mór, az előadó helyettese részletezték a bizottság tevékenységének eddigi mozzanatait és köztetszés mellett reá mutatnak azokra az okokra, amelyek a bizottságot arra indítják, hogy a mozgalom célja érdekében most már a kormány elé lépjen. A további lezsalálások során Palóczy Antal azt hangoztatta, hogy a kérdést a fővárosi forgalmi viszonyokra való tekintettel egységesen kell megoldani. Dr. Vásonyi Vilmos országgyűlési képviselő azt kívánja, hogy a polgárság konkrét megoldási módhoz egyáltalán ne kesse magát, nehogy a mozgalomhoz a magánérdeknek még csak látszata is hozzájárjon. Dr. Zielinsky Szilárd és Tóvárosi Fischer Ignác megjegyzései után a bizottság egyhangúlag elhatározta, hogy küldöttség útján memorandumot terjeszt a kereskedelmi és a pénzügyminiszterek elé, valamint a miniszterelnök elé.

— **A Wacht am Rhein Bécében.** Bécsből táviratozzák: A Polrok szláv-egyesület ma délután 40 éves fenállása alkalmából a Kärtheaterben matiné rendezett, melynek megtartása ellen a nagyméretű tüntettek. A színház előtt Stein képviselő jelenlétében vagy 400 ember gyűlt össze, kik a Wacht am Rhein és a Deutschland, Deutschland über alles éneklése mellett tüntettek. Nagyszámú rendőrség gondoskodott a rend fenntartásáról. Három embert ellenszegülés miatt letartóztattak, de személyazonosságuk megállapítása után ismét szabadlábra helyezték őket. Az előadás, melyen többek közt Rezek miniszter is jelen volt, zavartalanul folyt le.

— **Harc a gyermekek körül.** Dr. Kálmán Arthur ezelőtt mintegy másfél évvel válpörbe indított a felesége, született Freund Julia ellen. A válpör még ma sincs végleg elintézve, de a házasságok között azóta állandóan folyt a harc a házasságukból származott két szép gyermek a hétéves László és az öt éves Magdálért. Az árvaszék még márciusban meghozta elsőokú ítéletét s a fiut az apának, a kis leányt pedig az édesanyjának ítélte oda. A fővárosi közigazgatási bizottságának gyámhatósága ezt az ítéletet, megváltoztatta s a törvényszéknek a válpörben hozott ítélet alapján úgy a fiut, mint a leányt az apa gondozására bízta s ezt az ítéletet helybenhagyta a belügyminiszter is. Ezen az alapon a budapesti árvaszék április 24-ikén elrendelte a gyermekeknek az anyától való elvitelét, szükség esetén karhatalommal is. Április 24-én délután dr. Kálmán Arthur a hatóság kiküldöttjeivel megjelent volt feleségének a lakásán, az azonban nem volt otthon, mert Abbáziába utazott, ahova hangversenyezni ment s így ügyvédje dr. Nessi Pál országgyűlési képviselő adta át a két kis gyermeket az apának, aki azokat Erzsébet-kört 21. szám alatt lévő lakására vitte. Kálmánét komornája értesítette a gyermekek visszárol s az asszony ma este érkezett meg Abbáziából. Egyenesen dr. Kálmán lakására hajtatott, aki nem volt otthon s a lakás ablakait, ajtaját betörve a két gyermeket magával vitte egy fiakkere. Dr. Kálmán, aki egy közeli étteremben vacsorázott, az édesanyja értesítette a törvényszékkel, mire ő is fiakkere ült s a felesége után hajtatott. Még az Erzsébet-körön túlre s megállította a kocsiját. Az így támadt nagy lármára a közönség is figyelmes lett s többszáz főre menő néptömeg gyűlt egybe a házastársak körül. A kínos incidensnek a rendőrség vetett véget. A gyermekeket kocsin a főkapitányságra vitték, ahol Zlinszky rendőrtanácsos, éjjeli inspektorok kihallgatta a szülőket, jegyzőkönyvet vett fel velük s az árvaszék végzése alapján a két kis gyermeknek kiadta az apának.

— **Letartóztatott tolvajok.** A rendőrség letartóztatta Grünwald Sándor 36 éves munkátalan kerézt, akinek valaha Ó-Budán virágzó üzlete volt. A rossz gazdálkodás miatt azonban megbukott és szélhámoságra adta a lejt. Azzal az ürügygel hogy neki Ó-Budán nagy üvegüzemének van egy-egy eladott dísznővényeket télen téli nyáron nyári ápolásra. Az ápolás végett átadott nőnővényeket azután potómáron eladta. Az utóbbi időben több feljelentés érkezett ellene, amire a rendőrség letartóztatta. — A titkos rendőrök tegnap a Nádor-utóban két gyanús külsejű fiatalembert vettek észre. Megfigyelték és látták, amint az egyik egy háza surrant be, a másik a kapuban leesett. Csakhamar kiölt a házból a megfigyelt fiatal-ember és egy kabátot hozott magával, amelyet átadott a társának. A detektívek azonban elcsípték mindkettőt és bevitték a főkapitányságra, ahol kiderült, hogy az egyik Mana Hugó 21 éves munkátlan magánhivatalnok a másik Weisz Zsigmond 24 éves bádogos. A tolvaj fiatalemberek a lopáson kívül könyöradományokat is gyűjtöttek. A rendőrség letartóztatta őket.

— **Az elhagyott férj merénylője.** Balajthy László lakatossegédet ezelőtt másfél esztendővel elhagyta a felesége, született Mader Anna. Azóta nem is látták egymást a házasságok, akik törvényesen nem váltak el egymástól. Balajthy most megtudta, hogy a felesége az üllői-úti születési klinikán nemrégiben egy gyermeknek adott életet. Ma délután azután felkereste az asszonyt, aki most lábadozó beteg a klinikán s behívta a kertbe, ahol szemrehányásokat tett neki. A dologból szóváltás támadt, majd Balajthy előrántotta zsebkését s azt a felesége hasába dőlte. Az asszony eszméletlenül összerogyott s állapota reménytelen. A kés felmetszete a hasát, úgy hogy belei azonnal kifordultak. Balajthyt a rendőrség letartóztatta s holnap átadja az ügyészségnek.

— **Eltűnt kereskedő.** Hauer Aladár fűszerkereskedő, akinek az Izabella-utca 62. száma alatt van az üzlete, pár nap óta eltűnt a lakásáról. Sopronyi Dezso tőzsdetulajdonos (Kerepesi-ut 1.), aki ismerőse volt az eltűntnek, ma Bécsből levelet kapott, amelyben Hauer a következőket írta:

— Midőn ezen sorokat olvassa, hídig leszek már. Vigasztalja anyamát. Tettem Bécsben hajtom végre egy nővel, akit szeretek.

Hauer keresi a rendőrség. Az eltűnt 24 éves, jóllátott fiatalember, az arca kerek, haja, bajusza barna.

— **Leégett város.** Santiago de Chileből érkezett távirat jelenti, hogy majdnem az egész Pisagua város az összes táviróhivatalokkal és üzletekkel együtt leégett. A pusztítást főképp az okozta, hogy az oltáshoz nem volt elegendő víz.

— **Rendőri hírek.** Koch Miklós huszonegy éves csavargó kalapossegédet a minap a tolonchába vitték. A legény a gázosról lecsavart egy vasdarabot és amikor ma a reggeli raporta vitték a vasdarabbal megtámadta Balásy Béla detektívet. Mielőtt azonban bajt okozhatott volna, leotogták és külön cellába zárták. Ott egész délelőtt dühöngött és ordította: Ha kiszabadulok, ugysis leütök egy kiberet (detektívet). — Finna Károlyné szakácsnő tegnap gazdájának Fő-ut 15. számú lakásán gyufa-tórt ivott. A Rókus-kórházban ápolják. — Stassy József tizennyolc éves napszá-

mos ma délelőtti Újpesten, Nyár-utca 28. számú lakásán a töltött revolverét nézegette. A fegyver e közben elsült és a golyó Stassy hasába lúródott. A sebesültet a gróf Károlyi-kórházba vitték. — Ma reggel a nyugati pályaudvaron a Tomesvár felé induló személyvonat elütötte Kiss Magdolna 50 éves özvegy leányt. Súlyos sérüléseivel a Rókusba vitték. — Lódi Hugó pozsonyi szü etérű raktárnok, aki már régebben Ungár Miklós Andrassy-ut 89. számú üzletében volt alkalmazva, a napokban megszőkött. Kiderült, hogy 567 koronát sikkasztott. A rendőrség nyomozza.

FŐVÁROS

(*) **Adókövetés.** A fővárosi adókövető bizottság e héten a következő helyrajzi számú házak lakóinak III. osztályú keresetadó-ajavaslatait fogják tárgyalni: Az I. kerületben kedden 781—915-ig, szerdán 915—1125-ig, csütörtökön 1126—1416-ig, pénteken 1417—1452-ig, szombaton 1453—1616-ig. — A II. kerületben kedden 34771—3593-ig, szerdán 3594—3672-ig, csütörtökön 3673—3900—901-ig, szombaton 3902—903—3991-ig. — Az V. kerületben az A) bizottság kedden 851—876-ig, szerdán és csütörtökön a külön meghívottaké; a B) bizottság kedden 1296—1411/5-ig, szerdán 1412—1602-ig, csütörtökön, pénteken és szombaton a külön meghívottaké. — A VI. kerületben az A) bizottság kedden 3710/11—3735-ig, szerdán 3736—3782/3-ig, csütörtökön 3784/5—3825-ig, pénteken nincs ülés, szombaton 3826—3835-ig, a b) bizottság kedden 1742/2—1937—39/19-ig, szerdán 1952—53—2927/1-ig, csütörtökön 2927/5—2934—87/3/8-ig, pénteken nem tart ülést, szombaton 2984—87/40—3075-ig. A VIII. kerületben a b) bizottság 6635—6658-ig. A IX. kerületben kedden 8996—9070-ig, szerdán 9072—9144-ig, csütörtökön 9152—9200-ig, pénteken 9202—9271-ig, szombaton 9280/84—9288. A X. kerületben kedden 7358—8452-ig, a szerdán 8452—831-ig, csütörtökön a visszamaradtakét és külön meghívottakét.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **A Filharmoniai-Társaság jubileuma.** A Filharmoniai-Társaság jubilaris ünnepségeinek nagybizottsága ma délelőtti 11 órakor tartotta utolsó ülését gróf Apponyi Albert elnökeite alatt. Megjelentek: Brázy Kálmán, Dedovics György, Konkoly-Thege Miklós, Neumann Armin, Szócs Pál és ij. gróf Zichy János országgyűlési képviselők, Mihálovits Ödön, Vajdaly Emil, Bürger Zsigmond, Abrányi Emil, Antalik Károly, Arányi Frigyes, Merker Andor, a Filharmoniai-Társaság részéről: Mészáros Imre elnök, Faudy Károly alelnök, Willmuth Bódog titkár, és a bizottság többi tagjai közül is sokan.

Elnök a megjelenteket üdvözölve, bejelentette, hogy a király az ünnepség fővédnökségét elfogadta. (Lelkes éljenzés.)

Azután Mészáros Imre a társaság elnöke jelentést tett arról, hogy József és József Ágost főhercegeket szintén meghívta a bizottság.

Willmuth Bódog titkár ezután közölte a bizottsággal az ünnepre való részvételre jelentkező küldöttségek és művészek névsorát, köztük van a Church Association Liverpool Wiener Gesellschaft Helsingfors, Wiener Tonkünstlerverein, Helmsberger József, a bécsi filharmoniai társaság karnagya, M. Jehu karmester (Montekarló), Howard W. Moore karmester (Liverpool), George Blake Walka (London), Siegfried Ocho karmester (Berlin), Friedrich Grütz-macher tanár (Köln), Norbert Salter tanár (Strassburg). Bösendorfer L. (Bécs) stb.

Mészáros Imre bemutatja a május 3-ától május 6-ig tartó ünnepségek (diszülés a Nemzeti Színházban Erkel Ferenc és Sándor sirjainak megkoszorúzása, ünnepi hangversenyek, operai diszeloadás, stb.) végleges beosztását és teljes műsorát. Az ünnepségeket május 6-ikán este a Royal-szálló dísztermében ünnepi lakoma fejezi be, amelyen hölgyek is nagy számban fognak résztvenni.

Több felszólalás után Kacziány Géza azt indítványozta, hogy a Társaság alapító tagjainak nevét emléktáblán örökítsék meg, ezt az eszmét azonban megvalósítani nem lehet, mert a társaságnak még nincs saját háza.

Gróf Apponyi Albert elnök néhány lelkesítő szó után annak az óhajátának adott kifejezést, bárha fejlődnek ez az ad hoc alakult nagybizottság idővel oly társadalmi szervezetté, mely a Képzőművészeti Társulatához hasonlóan, művészközzel és műpártólakból állva, a zeneművészeinek erős, szervezett támogatója volna.

Az ülés az elnök lelkes éltetése közben véget ért.

** **Növendékszékek előadása az Új Színházban.** Rákosi Szidi színészközlője pénteken, május 1-én vizsgálati előadást rendez a kerepesi-úti Új Színházban. Előadásra kerül *A remete csemetgyűje című 3 felvonásos operette, amelyet egy egyfelvonásos Offenbach-operette-ig megelőznie. Jegyek válthatók a színházi pénztárnál Kerepesi-ut 63. sz. és a Kerepesi-ut 29. szám alatt tőzsdében.*

** **Náday Ferenc Kolozsvárott.** Náday Ferenc, a Nemzeti Színház kitűnő művésze, a jövő héten három estén a kolozsvári színházban lesz vendége. A művész a nők barátjában, A jó barátokban és A párisban lép fel.

Magyar énekesnő a kullóldón. *Morényi Elza* énekesnő, akit a budapesti közönség a hangversenytermekből ismer, a magdeburgi városi színházhoz szerződött drámai énekesnőnek.

A szegény Henrik.

Hauptmann Gerhard a Vigszínházban.

Budapest, április 26.

A berlini színházak vasárnap mutatják be Gerhard Hauptmann romantikus, ritelen jambusokban írt darabját, *A szegény Henriket*. Nem dráma ez voltaképp hanem a szerző szerint: *Eine deutsche Sage*. Ugy kell tekintenünk, mint mondát, mint valami szép leletlenséget. A szerző előre letegyverzi a kritikust, akinek az a mániája, hogy drámai színpadon drámai életet, drámai igazságot keres. Ne tessék komolyan venni a dolgot! Tiltakozik a szerző. Ebben a darabban nincsenek valóságok, hanem mesék, mondák és szimbolizáló költői szépségek. En ugyan a jól megkomponált, jól jellemzett valóságos drámát szeretem, feleli a kritikus; de sokat meg tudok bocsátani a poétának, ha igazán költői szépségeket kapott tőle; ha fantáziájának a teremtő varázsa tündéres alakokkal, Arielhez és Puckhoz hasonló elmés teremtésekkel népesíti be a színpadot; ha szimbolikus játéka igazán szép játéka.

Megvan-e a *A szegény Henrikben* ez a feltétel? A dramatisztát monda tárgyában határozatlan nincs meg. Ez a tárgy annyira nem szép, hogy egyenesen undorító. Olyan hős szerepel benne, akit négy felvonáson át a legoszmányabb ragadós betegség gyötör. Ha ez járja, akkor dramatisztálni lehet a Jcb történetét is; színpadra lehet vinni Jóbót, amint cserepekkel vakarja küteges, óvatos testét a szemétdombon. Ha nincs semmi színpadon a monda tárgyában, szép-e legalább a kidolgozás? Van-e a dikcióban, a nyelv lendületében valami új és megragadó. Ugy találok, hogy nincs. A jambusok jól gördülnek, a bombasztot lehetőleg kerülik, itt-ott erő is van bennük, de nem lehet azt mondani rólok, hogy gondolatokban, képekben gazdagok volnának; hogy az ideák mélysége, a költői nyelv szárnyalása dolgában ugy hatnának ránk, mint valami reveláció.

A szerelem csodatévő hatalmát akarja glorifikálni Hauptmann Ottegebe alakjában, aki a nyavalyás lovagot határtalan odaadásával kigyógyítja ragadós betegségéből, de a csodatévő szerelemnek ez az illusztráció nem jár új nyomokon; van benne valami közönséges, konvenció; van benne valami a Garçenlaube páthosából és érzékenységből. Az *Elsőlyélt háromgyökben* Hauptmann sokkal érdekesebb, újabb és poétikusabb volt. *A szegény Henrik* világosabb, érthetőbb, de közönségesebb. Banális adalék ahhoz a régi igazsághoz, hogy a szerelem csodákat művel. Látjuk, hogy a csoda megtörténik. A tekélyes lovag kigyógyul és ezt a gyógyulást nem Lindewiese, hanem a szerelem okozza. De a költőnek kellett volna csodát művelni, nem a középkori mondában készen talált szerelemnek. Akkor volnánk mi is egészségesek és údek; akkor fűrösz-töttük volna lelkünkét fiatalia a költészet forrásában; akkor gyógyultunk volna ki a költő segítségével — legalább egy pár órára — földi gondainkból, nehéz csüggedéseinkből, modern állapotaink különböző nyavalyáiból.

Hartmann darabjának a hőse, Heinrich von Auo, duszagdad varúr, a Szentföldön viaskodik mint kereszties vitéz. Sokféle kaland után bélpoklosan tér vissza Aleppóból és egyik bérlelőjénél, Gottfriednél vonja meg magát. A bérlelő leánya, Ottege, aki gyermekkorai játéktársas volt, halálosan megszereti a beteg vitézt és iogadást tesz, hogy megváltja szenvedéseitől sajátmagának a feloldozása árán. Henriket órgyongóvé, mizantropá teszi borszalló betegségének a tudata. Érti, hogy az emberek iszonyodnak tőle és kétségbeesetten menekül. A legsötétebb rengetegben tanázzik, ahol csak az öreg remete, páter Benedikt keresi től. Henrik a kegyes öregot is az athéni Timon mogorvaságával utasítja el. De később, amikor a babonás nép agyon akarja verni a bélpoklost, nála keres menedéket. Itt találkozik újra Gottfried leányával, aki rajongva ismétli előtte fogadalmát. Salernóban, Nápoly mellett, él egy híres orvos, aki vérrel gyógyítja a bélpoklosságot. Ó, Ottegebe, kész odaadni a maga vérét, hogy Henrik kigyógyuljon rémitől nyavalyájából. *Salve regina!* — kiáltja Henrik mámoros örömmel és megy a leánnyal Iáliába. Az ötödik felvonásban Henrik várának a disztermében vagyunk. Henrik megjelen húséges lovagjai közt, ékes ruhában, friss egészségben és elmondja nekik, hogy Ottegebe váltotta meg, akit a salernói orvos már a keresztre kötöztet az akinek a meztelen testéből már vért akart eresztetni. De akkor ő rájuk törte az ajtót, keblére vonta Ottegebet és:

Da traf der dritte Strahl der Gnade mich.
Das Wunder war volbracht, ich war genesen!

Ezután Ottegebet a trónszékbe ülteti s ő is a lovagok is hódolnak előtte. Majd belép az öreg páter Benedikt és Ottegebet a jobbágyleányt, ünnepélyesen öszeadja Henrikkel, a nagy lovagvárok hatalmas urával.

Ez a befejező tabló dekoratív szempontból nagyon pompás és hatásos. De a meggyógyult lovag elbeszélésében van egy kis érthetelen dagály. Nem látjuk egészen tisztán, hogy a salernói doktor házában mi történt. És látásunk még jobban elborul, amikor Henrik azt a felvilágosítást adja, hogy az ember nem több szivelen érendel:

..... so lange nicht
Der-reine, grade, ungebrochene Strom
Der Gottheit eine Bahn sich hat gebrochen
In die geheimnisvolle Kapsel, die
Das echte Schöpfungs-Wunder uns verschleiht:
Dann erst durchdringt dich Leben!

Töröm a fejem, mi lehet ez a „geheimnisvolle Kapsel“, de nem tudom, mit értek alatta. Tán legjobb lesz, ha mosolygva odatűzöm a szublimis német dagályosság újabb csodabogorai közé. Ki tud behatolni egy „geheimnisvolle Kapsel“ belsejébe?

Az előadók közül *Rittner* és *Triesch* asszony emelkedett ki. Az első Henriket játszotta nagy erővel, a másik Ottegebet misztikus rajongással. *Poelnitz* asszony Ottegebe anyjából kreált lélettől duzzadó, kitérő alakot. A derék *Hormeister*, aki minden előadásban táradhatatlanul játszik és még Bassermann is helyettesíti, ha kell, a bérlelő rusztikus egyenességet karakterizálta megfelelő módon. A rendezés színessé, hangulatosá tette a Vigszínház színpadát.

A. E.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ **A Szabad Lyceum közgyűlése.** A Szabad Lyceum tudományt és ismeretért terjesztő társaság ma délelőtt 11 órakor tartotta X. évi közgyűlését az Akadémia kis gyűléstermében dr. *Wekerle Sándor* elnökléte alatt. Ott voltak dr. *Berezovszky Albert* társelnök, *Joannovits György* nyug. államtitkár, elnök, gróf *Széchenyi Béla*, ifj. *Jankovich Béla*, dr. *Hegedűs István*, *Zsitvinszky Mihály* államtitkár, *Rudnay József*né, *Csiky Kálmán*, *Geöcze Sarolta*, dr. *Hegedűs Loránd* orsz. képviselő, dr. *Pályi Sándor* igazgató stb.

A közgyűlést dr. *Wekerle Sándor* elnök nyitotta meg örömmel üdvözölte a Szabad Lyceum X. évi közgyűlésén megjelent közönséget.

Akkor, midőn látjuk, — ugymond — hogy a fejlődő tudomány vívmányai kihatnak a köznevelési élet minden megnyilvánulására, akkor, midőn a népek élete és haladása abban az irányban nyilvánul, hogy mind szélesebb rétegekben bontakoznak ki a köznevelési életnek elődázhatatlan kapcsolatban álló kulturális igények keretében: akkor nemcsak helyén valónak, hanem minden téren teljesendőknek tartjuk azt az irányt, mely széles rétegekben igyekszik teljesíteni a tudomány vívmányait. Az égi malasztoként ránk szálló kultúra szép és hasznos gyümölcsöket terem, áldásosan hat egész népek szellemi életének és erkölcsi színvonalának emelésére. De az igazi kultúrának a népből kell gyökereit hajtania mert csak így képes áthatni azokat a széles rétegeket és osztályokat, melyek arra vezetnek, hogy az egész nagy társadalmi és erkölcsi művelődésnek emelésére a nemzet minden tagját áthassa. ez az irány.

A zajos tapssal és éljenzéssel fogadott elnöki megnyitót után dr. *Hegedűs Loránd* terjesztette elő a múlt évi titkári jelentést, amelyben rövid visszajárlást vetve a Szabad Lyceum 10 évi működésére, megjegyezte, hogy a Lyceumnak nincs is egyéb vágya, mint az, hogy eddigi önfeláldozó működését, a tudományok terjesztését minél nagyobb erővel s mentül rendszeresebben folytathassa eszközeivel, melyeket az első öt év kísérletezése kipróbált. A jelentést a közgyűlés tudomásul vette.

Ezután *Beöthy Esolt* egyetemi tanár tilt a felolvasó-asztalhoz s *Idegen Áramlatok művelődésünk történetében* cím alatt rendkívül vonzó és érdekes előadást tartott, amelyben azt fejtegette, hogy az idegen hatások irodalmunkra és nemzeti művelődésünkre mindig átszűrődve s politikai szempontokból átfarmálva jutottak érvényesülésre.

Választásokra kerülvén a sor, a közgyűlés a választmányi rendes tagjainul egyhangulag megválasztotta: Beck Déneset, *Beöthy Zsolt*né, *Csiky Kálmán*né, dr. *Grosz Emil*, özv. *Herrich Károlyné* ifj. *Jankovich Bélát*, *Lázár Bélát*, dr. *Lendl Adolft*, özvegy *Máriaffy Józsefnét*. Nagy *Lászlót*, *Radics Jenőt*, *Radó Antalné Rudnay Józsefnét*. Szármay *Oszkár*né és *Wittmann Ferenc*ot, póttagokul pedig *Sebestény Henrik*et és ifj. dr. *Siklószy Gyulát*. *Paál Árpád* pénztáros jelentése után *Joannovits György* elnök berekesztette a közgyűlést.

○ **A Kisfaludy Társaság** április 29-én szerdán délután 5 órakor a Tudományos Akadémia üléstermében felolvasó ülést tart, a következő napirenddel: 1. Folyó ügyek. 2. A jalu: I. A falu reggel, II. A falu este. *Gárdonyi Géza* székfoglalója, felolvasa *Várdai Antal*. 3. Kötlemények *Radó Antaltól*. 4. Kisfaludy *Károly* hagyatéka *Vizsota* Gyula vendégé. 5. *Petneházy*, elbeszélés *Torma*, Cecel vendégtől, felolvasa *Pekár Gyula*. 6. Zárt ülés.

○ **Tenger mormolása.** Igénytelen külsejű, szerény, de izlése kis könyvecské hagyta el nemrégiben ilyen címmel a sajtót. Versek. Szerzőjük *Balla Ignác*, kinek nevével elég sűrűn találkozunk jelesebb hitelajpjaink hasábjain s így a versolvasó nagyközönség ismeri. Ez a kötet vers voltaképpen emléke egy nemeslelkű, ideálisan gondolkozó iunak, ki önkéntességi évét Pólában, a tengerészetnél töltötte el. Ebből az esztendőből való e könyv minden hangulata, ebből az esztendőből való az a nagy rajongás és szeretet, mely a tisztapárti „poéta lelkét“ elfogta a végtelen, hatalmas tenger iránt, s ebből az esztendőből valóok a honvágy dalai is, melyeket a katona-fiu sir vissza édesanyjához. Látjuk tehát, hogy poétánknak egy rendkívül és nagy erőnye van, hogy őszinte és igaz dolgokat ír le. Kerül minden mesterkedést és affektálást; ami nem az ő lelkében fogamzott meg, az nem is kerül tollára. Egyszerűen érez, nagy eszmék nem bolygatják meg lelkét, de kitejései erőteljesek, színesek, hangszeriek s éreztek az iletei perccének melegét. Ujgslatai finomak, nem közönségesek, mint ahogy nem közönséges talantum megnyilatkozása az egész könyv. Mi lesz belőle, mivé őrök k életben? Ki adhat erre feleletet? Hatalmas lánggá nő-e a tűz, mely az ifju szívet heviti, vagy hamrosan lelehad-e... Ki tudja? Kissé egyhangunak tűnik től a kötet, de hogy *Balla Ignác* hasonlataival éljünk, az új utas most szállt csak a költészet tengerére, telve reménységgel, bizalommal és biztatással, Kívánjuk neki, hogy kedve, ereje és bátorsága ne csüggedjen, míg a tuisó parira ér. A költészet igaz barátai örömmel forgathatják könyvét, mely két kor-náért minden könyvkereskedésben kapható.

○ **Mikszáth a Magyar Könyvtárban.** A Wodianer-cég nagy népszerűségű vállalata, a Magyar Könyvtár, e havi sorozatában folytatja Jókai mellett legelső elbeszélő önknek, *Mikszáth Kálmán* nélcso és népszerű kiadását. Az *Új Zrínyiász* került most sorra, ez a szellemes ötletekkel pazarul telehírt est pompás szatirja a múlt század 90-es éveit társadalmi és politikai viszonyainak, melyeket jobban tesz, mint valaha bármily történetirői alaposság festhetné. A Magyar Könyvtárban *Mikszáth* e műve négy füzetet tölt meg s így bolti ára csak 1 korona 20 fillér.

○ **Övönök kalauza.** Abban a kis könyvecskében, melyet *Peres Sándor*, a kisdudóvá terén érdekmekben oly gazdag igazgató irt, nagy arányokban bontakozik ki az övönök gyönyörű hivatása. A kis füzet ezt a címet viseli: **Az övönök kalauza**, de az általános gyermeknevelés számára annyi okos, élettanilag és lélektanilag is indokolt tanácsot ad, hogy minden nő hasznonnal forgathatja. Hogy milyen szerető gondossággal kell ápolgatnia az övönöknek a gondjaira bizót kis emberplántát, a kis könyv egyik fejeleze mutatja, melyből a következőket közöljük:

„A gyermekeket, amint óvodába jöttek, meg kell vizsgálni, tiszták-e, nincsenek-e rajtuk betegség jelei, nincsenek-e náluk nekik nem való tárgyak s nem túlságosan sok-e s nem romlott-e, az amit özsonnára hoztak. A mosdatlan, fésületlen gyermeket meg kell mosdatni, fésülni, vigyázva mindig, hogy a netaián ragályozásnak gondosan elejét vegyük. Ha az özsonnára való sok vagy romlott, nem adjuk oda a gyermekeknek. Özsonnázás előtt mossák meg kezüket a gyermekek. Az óvodában 16 Celsius fok meleg legyen. Minden órában szellőztessünk. A helyiségeket gondosan seperni, egyszer egy héten surolni kell. Minden gyermek jól kiöltött pohárából igyék. Hazamelet előtt egy negyedórával előbb nem szabad foglalkoztatni a gyermekeket.“

A kis füzet így folytatja okos tanácsait, aztán azokat a szabályokat ismerteti, melyek az övönöknek a hatóságokhoz, az iskolához való szolgálati viszonyait szabják meg. A kis füzet ára egy korona.

○ **Az Akadémia ülése.** A Magyar Tudományos Akadémia 27-én, hétfőn délután 5 órakor összes-ülést tart, melyen *Högyes Endre* r. t. emlékbeszédet tart *Fodor József* r. t. felett. Ezután átnyújtják a Wodianer-jutalmat *Schmidt Boldizsár* pécsbányatelepi és *Kanovics György* balatonúféri szeretőházi igazgatótanítóknak.

○ **Biblia és Babylonia.** *Delitzsch* Frigyes világhírű felolvasása immáron magyar fordításban is megjelent. A mivel magyar közönség bizonyára hálával fogadja az Athenaeum legújabb kiadványát, mert hisz olyan munkát juttat véle kezébe, melynél nagyobb szenzácioja nincsen az újabb tudományos irodalomnak. Sokáig, nagyon sokáig fog huzódni az a per, amely *Delitzsch* és a theologia között megindult, de akár-hogy is düll el, kétségtelen, hogy *Delitzsch* könyve a legelvezetesebb, a leglemozdított és a legtanulmányosabb olvasmányok egyike. A magyar fordítás ára 1 kora 20 fillér.

○ **Árnyak és sugarak.** Ilyen címen jelent meg *Fekete Sándor* új verskötete. A költő kvalitásait ismerik jól olvasóink. Bizonyos is, hogy a szép kötet, amelynek méltatására visszatérünk, széles körökben fog eiterjedni. Az *Árnyak és sugarak* *Lampel Róbert* kiadásában jelent meg; ára 2 korona.

Érdekes irodalmi pályázat Annak a regény- és elbeszélési pályázatnak, amelyet az *Új Idők* szerkesztője kiírt, április harmincadikán jár le az első határideje. Az 500 koronás novella-pályázat, amely egy-, két- vagy háromlappal, kizárólag magyar tárgyú elbeszélést kíván, április harmincadikán záródik le és akik részt akarnának még venni benne, jól tessék, ha sietnek. A regénypályázat határideje június harmincadika. Hercege Ferenc lapja, az *Új Idők*, amelynek e heti száma is csupa elevenség és irodalmi érdekesség, ezzel a kettős pályázattal is bebizonyította, hogy fél tudja keletni mindenben az irodalom iránt való érdeklődést, amely a beküldött és az 500 koronás díjra pályázó művek nagy számában máris kifejezésre jutott.

EGYESÜLETEK

(A Magyar Újságírók Országos Szövetsége) vasárnap délelőtt tartotta a közgyűlést megelőző választmányi ülést az *Ottón* helyiségében. Az ülésen jelen voltak *Zilahy Simon* elnök, *Bródy József* alelnök, *Rábel László* titkár, dr. *Marton Sándor* jogtanácsos, *Lenkei Zsigmond* jegyző, *Herz Adólf* pénztáros, *Hartman József*, *Sümege Vilmos*, *Illés József*, *Vadnai Henrik*, *Schucki Lajos* stb. A választmány a lapokat illető több nagyfotossági ügyet intézett el, többek között elhatározta, hogy a tisztességtelen verseny megakadályozására vonatkozólag beadványt intéz a kereskedelmi miniszterhez, az újságok fejének megvédése érdekében. Konkrét esetből kiutalólag elhatározta a választmány, hogy az újságok kauciójának eltörlése iránt sürgős lépéseket tesz a kormány-nál. A pénztáros betervezte a szövetség számadatát s elhatározta, hogy az idei közgyűlést május hó 24-ikén tartják meg a fővárosban. A Budapesti Hírlapszerzők Körének a május elseji munkaszünetre vonatkozó kérését tárgyalta ezután a választmány s erre nézve körözüvényt intéz a lapokhoz, hogy május 1-én délután és május 2-ikán reggel egy órára napi újság se jelenjen meg. Végül három új tagot vettek fel.

(A Sashör közgyűlése.) A belvárosi *Sashör* szombat este tartotta az évi rendes közgyűlést *Habóhy Sándor* elnöke alatt, aki szép beszédben üdvözölte a tagtársakat, reá mutatva a *Sashörnek* egyre gyarapodó tekintélyére. Az előterjesztett évi jelentés arról a sajnálatos körülményről is megemlékezik, hogy a főváros gazdasági életében a múlt év sem hozott javulást s ezt főleg a Belváros iparait és kereskedőit érinti, akiknek a Belváros lassan haladó szabályozása igen nagy károkat okoz. A közgyűlés tudomásul vette a jelentést s el fogadta a zárószavazást és költségvetést. A választások során igazgatósági tagok lettek: *Áldmády Géza*, *Bayer László*, *Bárony István*, *Förster Aurél*, *Frivaldszky Sándor*, *Hembach Gyula*, *Kirner Karóly*, *Kléh László*, *Kramer Miksa*, *Móczár Gyula*, *Mucsenbacher Béa*, *Nigrianyi György*, *Pesti Ferenc*, *Schmancs Antal*, *Szalai Mihály*, *Szöke Endre*, *Török György*, *Véri Károly*. Számviszsgálók: *Gerenday Béla*, *Garay Soma*, *Uhtyárik Béla*, *Wodianer Hugó*. Megválasztottak még 60 választmányi tagot.

SPORT

Football. A Nemzeti Sport hatos tornája ma folyt le a M. A. C. margitszigeti sporttelepén. A küzdelemben hét egyesület vett részt 19 csapattal. A selejtező és osztályozó mérkőzések délelőtt, a döntő mérkőzések délután folytak le szépszámu közönség előtt. Fáradságos és izgalomteljes küzdelem után elsőt lett a tornában a *Posta* és *Távirásztársaságok Sport Egyesületének* A. csapata, mely győzelmével elnyerte a Nemzeti Sport ezüstserlegét. A győztes csapat minden tagja ezüstérmét kapott. Második lett a *Postások* B. csapata, harmadik a M. A. C. B. csapata. A második és harmadik csapatok minden tagja bronzérmét nyert. A M. F. C. a M. A. C. B. csapatától szenvedett vereséget a bíró állítólagos igazságtalan ítékezéseinek róttá fel és e miatt óvást is emelt a torna felügyelő-bizottságánál, azonban a bizottság a M. F. C. óvást alaptalanának találta és elutasította. A felügyelő-bizottság tagjai voltak: a Nemzeti Sport részéről *Zuber Ferenc*, az egyesületek képviselőiben *Malaky M.* és íjabb *Branszky Antal*. Bíró volt *Löwenrosen*.

A Budapesti Torna Club ma ismét megmérte erejét a Magyar Újságírók Egyesülettel, de megint eredménytelenül. Ugy a támadás, mint a védelem mindkét csapatnál derekasan állotta a helyét. A játék nagybőrra fairnek mondható, azonban ha veszély fenyegett, a durvaságból egyik csapat sem csirált lelkiismereti kérdést. Az eredmény, amely 0:0 volt a M. U. E. haladásáról és kitünő formájáról, nemkülönben nagy ambíciójáról tanuszkodott.

Vívóakadémia Kolozsvárott. *Gerentér László*, jeles kolozsvári vívómester május hó 10-én nagyszabású vívóakadémiát rendez a kolozsvári nemzeti színházban a K. E. A. C. javára. A versenyeke lovag *Arlow*, *Santelli Italo* és *Prucher Egieto* mesterek. Valamint számos kitünő amatőr utazik le Budapestról. Résztvevő ezenkívül a vívóakadémia Erdélynek csaknem minden elsőrangú vívója. Az akadémiára számos értékes tiszteletdíj és érem van kitűzve.

Bécsi lövészversenyek. A bécsi tavaszi meeting ma érte el tetőpontját a Trial-Stakes lefutásával. A 40.000 koronás díj a hatalmas formában lévő Festic-istállónak jutott *Jenkins* révén, mely e futásával a Derby-évjártat első klasszisává küzdötte fel magát. Második szintén a *Planner* trainer gondozója — *Ballada* — lett, míg a harmadik helyet *Jongleur* okkupálta *Viglány* és *Cipész* előtt. A három utolsó futamban a favoritokat oszanyán elverték. Legérdekesebb veszteség érte a fogadókat az Akadémi-versenyben, melyben a véletlekké lefogadott *Corelli II.* csak második tudott lenni *Tokaj* mögött. A versenyek eredménye a következők:

I. Kriauverseny. Díj 3000 korona. Távolság 1100 méter. *Báró Springer G. Talvottaja* (Tarl) első, gróf *Festicus T. Donaldja* (Bonta) második, gróf *Fries M. Maluprija* (Krousil) harmadik. Aután: *Sorrento*, *Sphinx*. Totalizátor: 10: 19. Helyre.ogadások: I. 50: 62. II. 50: 84.

II. Viztorony-verseny. Díj 5000 korona. Távolság 2800 méter. *Báró Springer G. Vagaja* (Adams) első, *Jravic P. Detreje* (Cowman) második, *báró Springer G. Gyalára* (Lewis) harmadik. Totalizátor: 10: 13.

III. Handicap. Díj 3000 korona. Távolság 1300 méter. *Krausz L. Paprikaja* (Martinkovis) első, gróf *Arco Zinneberg Rhapsodie II.-je* (Mülburn) második, *Jankovich Béssan Gy. Gyömberje* (Cowman) harmadik, azután *Hamis*, *Sardon*, *Jász*, *Agnes*, *Saver*, *Hozl*, *Torpedo*, *Liberality*. Totalizátor: 10: 33. Helyre.ogadások: I. 50: 88. II. 50: 174. III. 50: 188.

IV. Trial-Stakes. Díj 40.000 korona. Távolság 1600 méter. Gróf *Festicus T. Jenkins* (Bonta) első, herceg *Taxis M. E. Balladaja* (Holmes) második, *báró Springer G. Jongleurje* (Tarl) harmadik, *Blaskovich E. Viglány* (Van Dusen) negyedik. Aután *Cipész*, *Gavallér*, *Pompás*, *Tárnok*, *Marco Polo*, *Angliam*, *Torquemada*, *Carte blanche*, *Fertő*. Totalizátor: 10: 67. Helyre.ogadások: I. 50: 127. II. 50: 207. III. 50: 194.

V. Eladók handicapja. Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter. *Mautner V. Rosogloja* (Krousil) első, *Krausz L. Kendőzöje* (Bulford) és *Krausz L. My Ladyja* (Adams) holtversenyben második, *Lady Hinton* (Cowman) harmadik, azután: *Rózsa Lili*, *Ne engedj*, *Alerweil* *fidél*, *Elsa*, *Gyöngysziget*, *Mohamed*, *Galiba*, *Rama thuri*. Totalizátor: 10: 142. Helyre.ogadások: I. 50: 200. II. 50: 405. III. 50: 168.

VI. Kötverseny. (Handicap.) Díj 3000 korona. Távolság 2400 méter. *Pecay A. Midas-a* (Sheybal) első, *Mautner V. Coruaso-ja* (Poole) második, *Herceg Auersperg Fr. Pailard-ja* (Williamson) harmadik. Totalizátor 10: 25.

VII. Woodmann akadályverseny. Handicap. Díj 6000 korona. Távolság 5000 méter. *Mautner V. Tokaja* (Poole) első, herceg *Taxis E. M. Corelli II.-je* (Williamson) második, gróf *Esterházy L. Gubernátora* (S inn) harmadik, azután *Mr. John Totalizátor: 10: 65*. Helyre.ogadások: I 50: 76. II. 50: 64.

TÁVIRATOK

Gécs, április 26. A király ma délelőtt 11 órakor magánkibálgatáson fogadta. gróf *Szechenyi Gyula* minisztert.

Zara, április 26. *Zannoni dr. Mate* sebenioi püspök éjjeli 1 órakor rövid szenvedés után tüdőgyulladás következtében meghalt.

Bordeaux, április 26. *Decrais* volt minisztert az elhunyt *Raynal* volt miniszter helyébe szenátorrá választották.

Trieszt, április 26. A mai városi képviselői választásoknál a hat szlav jelöltet választották meg.

Metz, április 26. *Vilmos* császár gróf *Hülsem-Häsel* tábornoknak 50 éves szolgálati jubileuma alkalmából a tábornagyri rangot adományozta.

Az angol király.

Nápoly, április 26. *Edvárd* király tegnap az abruzzói herceg társaságában nagy kísérettel jelen volt a San Car-o-szinház díszelőadásán. A nagyszámu közönség, mely a gyönyörűen díszített termet betöltötte, lelkesült ovációkban részesítette a királyt.

Loubet Algírban.

Gneima, április 26. *Loubet* elnök délben Constantinből ideérkezett. A pályaudvarral szemben felállított diadalpavallat alatt fogadta a hatóságokat és meglátogatta a mezőgazdasági kiállítást. Egyórát tartózkodás után az elnök tovább utazott Poleba.

Bóna, április 26. *Loubet* elnök ideérkezett és a pályaudvaron a hatóságokat fogadta. A lakosság lelkesült fogadásban részesítette az elnököt. *Loubet* itt Delcassé főügyminiszterétől táviratot kapott, melyben közli, hogy hivatalos értesítést kapott arról, hogy az amerikai hajórajt április 29-ikén érkezik Marseillebe, hogy az elnököt hazatérteben üdvözölje.

A spanyol választások.

Madrid, április 26. A kamarai választásokat ma betojézték. Az eredmény még nem ismeretes. Azt hiszik, hogy *Madridban* a köztársasági jelöltek győztek. Néhány kerületben jelentéktelen incidensek fordultak elő.

Madrid, április 26. A mai képviselőválasztások alkalmával *Barcelonában* karlisták és katalanisták közt verekedés volt. A köztársaságiak élénk agitációt fejtenek ki.

A francia kulturharoc.

Ancey, április 26. Midőn a bírói kiküldöttek tegnap *La Roche* sur *Foronba* jöttek, hogy a kolostorban eltorlaszolt kapucinusok személyazonosságát megállapítsák, a nagyszámban összegyűlt parasztek megtámadták őket. Az államügyész és a vizsgálóbíró könnyen megsérültek, a békebíró fején súlyos sebet kapott. A prefektus nagy csendőrszályt küldött a helyszínere. A lakosság közt nagy az izgatottság.

Nancy, április 26. *St. Nicolasban* ma délután a redemptoristák kolostorából jövő újságírókat kövekkel dobálták meg. Verekedés támadt, melynél két ember megsebesült. Katonáság állította helyre a nyugalmat. Néhány embert letartóztattak. Nagy izgatottság uralkodik.

Mimas, április 26. *Le Marseille* konzervatív szenátor egy előadása után itt tüntetés volt. A tömeg a szabadságot éllette. A közbeleépő rendőrséget kövekkel dobálták meg, miközben egy rendőr megsebesült. Hat embert letartóztak.

A balkáni forrongás.

Konstantinápoly, április 26. Az utóbbi napokban az európai vilajetek katonai és polgári hatóságai bizalmas rendeleteket kaptak, hogy az idegen alattvalók életét és birtokait, amennyire lehet, védelmezzék meg, a csapatok kibágásait akadályozzák meg és legszigorban büntessék, a bolgár lakosságra erősen vigyáznak, de azt semmi módon ne zaklassák.

A san-domingi forradalom.

Páris, április 26. A Havas-ügynökség jelenti San-Domingóból: A forradalmárok ideiglenes kormányt neveztek ki, elnöke A ejandro *Vohsy-Gil*.

KÖZGAZDASÁG

Glosszák.

— A tőzsde hete. —

Budapest, április 26.

(—űs.) *Fregoli* mester iskoláit alapított. Utánzó az élet deszáin kezdnek megjelenni. Az idők jele, hogy a kereseti ágak rosszabbodása az embereket arra utalja, hogy többféle foglalkozást üzzenek egyszerre. Ugyes beosztás mellett tehát megtörténhetik a legközelebbi időben, hogy a nagyvárosi elemek délelőtti órákban hivatalnokok, délben tőzsdélatogatók, délután iparosok és este talán művészek lesznek csak azért, hogy — urak legyenek. Bécsben a tőzsdélatogatók nem tudnak keresetükből megélni, nem tudják idejüket agyonütni. Tehát a délelőtti forgalom beszűntetését kérelmezik, hogy más foglalkozás után nézhesse nek. A tőzsdéforgalom ideje csak a déli órákra szorítkoznak, mert a délutáni forgalmat már évek előtt beszűntették. A napnak egy nagy része szabad marad, amikor másfelé kereshetnek foglalkozást. Hová sülyedt a híres bécsi börze, amely még egy évtized előtt a késő esti órákig funkcionált? Mindjobbban megkoppasztják a forgalom idejét. Talán nem sokára teljesen megszűnik. Pedig nem is tőzsde az, amelyen reggelről estig nincs alkalom a forgalomra. Mert hiszen a nap minden szakában mérülhetnek fel oly hírek, események, melyek az árváltozásokra, a forgalom lüktetésére kihathatnak. Fontos jelenségeknél tehát a tőzsdélatogatóknak várniok kell a másnapi déli órákig, míg a szükséges tranzakciókat elvégezhetik, ha véletlenül az események híre nem a déli tőzsde idejében érkezik meg. Hát nem fogja-e még jobban visszagyriasztani a tőzsdétől az ilyen intézkedés a nagyközönséget. Ha nincs alkalma, hogy sürgős pillanatokban papírjait eladhassa, mi vonzza arra, hogy papírokat vegyen? A börzén épp úgy kell ért állani, mint akár egy várban, amely az ellenség támadásának minden pillanatban ki van téve. Mit ér az, ha az állás csak a napnak egy-két órájára szorítkozik? Párisban látjuk, hogy az egész napi forgalom után még boulevard-forgalmat is tartanak.

Es valamint a bécsi börze, ugy a miénk is, mely teljesen a bécsi minta után indul és melynek működése a bécsinek reflexhatásában nyilvánul csak meg, kezdi teljesen elveszíteni eredeti hivatását, megszokott karakterét. E tőzsdék már nem nevezhetők forgalmi központoknak, az érték-papír-áradatok már nem a börze esatornáján jutnak el rendezetési helyükre: a tőzsde, ugy látszik, ma nem járhatóvá válik. A gazdasági fellendülés idejében kellett, a kormányoknak, a nagy tőkének és a bankoknak szükségük volt erre, akkor jól végezte dolgát. Ma gépezete nem működik és kár a szénért, amivel esetleg futónak.

Működése ma egy grémiumé: az árak törvényes megállapító helye. De még e tekintetben is hiányos, mert az árak csak névlegesek és nem kötések alapján állapítottak meg.

Vajjon lesz-e még másképp, lesz-e ismét jobb idő? Ez a kérdés jön akaratlanul mindenki ajkára, akinek valami érdeke a tőzsde felé gravitál. A válasz inkább negatív, elszomorító. És ezért nem is kell a jelenlegi belpolitikai jelenségeknek a tőzsde teljes mozdulatlanúságát betudni, a bajgyökere sokkal mélyebben van. Az utóbbi években sok minden kedvező várva-várt gazdasági mozzanat bekövetkezett, de a tőzsdei helyzet mind aggasztóbban súlyosodott. A tőzsdei forgalmat élesztő körök, előkelő cégek, teljesen eltűntek a felszínről. A bankintézetek vezetői körében teljes elkedvtelenedés, nembánomság foglalt tért a tőzsdével szemben. Az üzleti szellem mintha teljesen kihalt volna, mintha a gazdaság élet első soraiiban lévő pénzintézetek működésük irányát megváltoztatták volna. Nem keresik ők többé fel az üzletek forrásait, nem kutatják, hol lehetne valami alkalmi, hanem várnak, míg jelentkezik valaki valami érdemes üzleti tervvel, jövedelmező ötlettel. Csak a rendes, a mindennapi szükségletnek megfelelő üzleti életnek szolgálnak, amihez igazán nem kellene oly óriási apparátus, oly drága berendezkedés. A bürokratikus szellem köpönyegbe burkolódnak, amelyben nem érheti őket nagy baj, és a minisztériumi ügykezelést és érintkezési formákat veszik fel, ami társadalmi önrizikójuk, úgy látszik, jól esik.

Be lehet számolni fontos pénzügyi eseményekről is, de minden nyom nélkül maradtak a tőzsdére nézve. Az osztrák 4 százalékos beruházási kölcsön kibocsátása 125 millió korona értékben 99,75 százalékos árfolyam mellett már azért is nevezetes, mert nem kizárólag a Rothschild-csoport közreműködésével történik. Az ugynevezett osztrák konzorcium is részt vesz benne, amely a legelőkelőbb nagy bécsi bankokból van összeállítva, amelyek nem voltak az előbbi csoportnak tagjai. Igazán csodálni való, hogy ily hatalmas csoport áll össze ily aránylag kis kölcsön átvételére. Feltéve, hogy e kölcsönt a jelenlegi árfolyam mellett fogják tovább adni, mely 101¹¹/₁₀₀ körül mozog, a csoport mintegy 14¹¹/₁₀₀-ot fog nyereségül elszámolhatni 1¹¹/₁₀₀ reá menőben a költségekre. Az egész nyereség tehát meg fogja közelíteni legjobb esetben a 3/4 millió forintot, mihez körülbelül 10 részesedő fél van, úgy hogy egyenként átlag marad hetvenezer forint, ami nagy állami üzletkénlél, melyek már ritkák, csak törpe eredménynek mondható, tekintve még, hogy üzleti kockázat is lehet mellette. De megelégednek a pénzintézetek a kisebb nyereséggel is, ha állami üzletekről van szó, legjobban megfelel nekik az állami összeköttetés. Azonkívül legvitatásosab élselegi-sebb mellettük a kockázat. A nagyközönség csak a járadékért rajong, az állami hitelek mindentelég megszárdultak, a járadék-árfolyamok a legmagasabban állanak és a tőkét járadékokba fektető közönség az utóbbi években jelentékenyen vagyonosodott.

Németországban is ilyen a pénzügyi felfogás és áramlat. Az utóbb aláírás alá becsatolt német állami kölcsönt 48-szorosan tuljegyzték, ami az ország tőkehatalmát mindennél jobban bizonyítja. 48-szor annyi pénzt kínált a német nép, mint amennyit az állam kért, az a nép, mely egykor évig tartó gazdasági- és tőzsdé-válságból alig lábalt még ki. Nálunk a válság még mindig tart és elnyeli, ami kevés még utjába akad.

Osztrák-Magyar Bank. A jegybank állása április 23-dikán a következő volt: Bankjegyforgalom 1.466.569.000 korona (— 13.140.000 korona). Érekszellet 1.477.459.000 korona (+ 5.139.000 korona). Váltótárca 196.128.000 korona (— 6.587.000 korona). Lombard-üzlet 38.929.000 korona (— 1.082.000 korona). Adómentes bankjegytartalék 407.115.000 korona (+ 13.348.000 korona).

Magyar Jelzálog Hitelbank helyiségeiben a kölcsönkonverziók toltján 11.450.000 K. összegű 4¹¹/₁₀₀ os forint értékű záloglevelet fogtak május eisején délelőtt 10 órakor kisorsolni.

Vetőmagvak. (Mautner Ödön tudósítása.) Nagy havazások, erős lagyok és orkánok nemcsak a magforgalmat hanem az összes növényzet-lejődését megakasztották. A visszahatás nem is maradt el és dacára azon körülménynek, hogy a készletek nagyobbak az idén, mint a múlt év ugyanazon időszakában, — a legtöbb magéie mint pl. a lucerna, takarmány, répa-mag és fűmagvak árai banyatoltak. **Vöröshere-mag.** Az árak nem hanyatlottak, mert a készletek oly csekélyek, hogy alig fogják ledeezni az északi megyék, mint pl. Árva, Turóc, Szepes stb. még hátralévő szükségletét. **Lucernamag.** A forgalom nem kielőgő, miért is az eladók kénytelenek alacsonyabb árakat jegyezni. **Takarmány-répa-mag.** Igen sokan rendelkeznek még, mi arra enged következtetni, hogy azok a gazdák, kik már márciusban vetettek, kénytelenek újból vetni, mert a múlt heti lagyok sok helyen megsemmisítették a vetéseket. Minthogy a készletek még elég nagyok, az összes rendeléseket postafordulótul lehetett elintézni. Utánvele-re ígleg a következő impregnált répa-magokat ren-

delték ugymint etzkendofi, oberdorfi mamtuth és olaibogyó alakut. **Fűmagvak.** Mint tenz emilittűk, az összes fűmagvak, de különösen az angol perje ára tetemesen csökkent. **Magas csirakepestű tengeri** igen kereset és külföldre is nagy mennyiségben adottat 50. **Muharmag** — változatlan. **Jegyzések nyers-árnat** 50 kilónként Budapestén: **Vöröshere-mag** 78.—84.— K., **lucernamag** 56.—60.— K., **impregnált répa-mag** aj szerint 35.—52.— K., **répa-mag** kereskedelmi áru 23.—47.— K., **bükköny** 6,50—7,50 K., **muharmag** 9.—10.— K.,

Szeszüzlet. (A Budapesti Napló tudósítójától.) Az összes köröket élénken foglalkoztatja a megalkatandó szeszérekészítési szövetkezetenek az ügye. Allandóan jolyanak a tárgyalások az érdekeltek között és mondatni, hogy az eszme meggyőztetését egy jó lépéssel vitték előre. Kiváló fontosságúnak ígérkezik a felsőmagyarországi szeszizók május hó 3-án tartandó értekezése, amelyen — a szeszizók számat illetőleg — az országban 3 legnagyobb megyé-e fog a felveletit eszmével foglalkozni. Minthogy ezen főzdeknek elsősorban érdeke megkiványa, hogy szövetkeztető tömörüljenek, nem lehet kétség a felől, hogy ezen csoport a mozgalmaloz beatlakozni fog. Ebben az esetben a szövetkezet már az új termelési évben, vagyis szeptember 1-én lépne életbe. A feloyti heti jegyzések a következők: nyersszeszért finomított részére: 36¹¹/₁₀₀—37¹¹/₁₀₀ adózva. finomított szeszért nagyban 143¹¹/₁₀₀—144.—, kicsiben adózva 145.—146.—, adózatlanul nagyban 44¹¹/₁₀₀—45.—, kicsiben 46—47. denaturált szeszért nagyban 32¹¹/₁₀₀—33, kicsiben 34—35 koronával, hordóval együtt, helyben.

Városaranyak. (Vámos és Brust üzleti jelentése a Budapesti Napló számára.) A mai nap tárgalma a megnagyobbodott hozatalok iolytan élénkebb lefoylásu volt az előző napok forgalmánál; a vételkedv az összes cikkekenben jó, miért is ajánlatos nagy tételek számlítása. Részeiteiben a közetkezőképp alakult az üzlet: **Husfélék:** Vidéki marhahas eleje 63—70, hátulja 76—92 K. 100 kilónként. Olóbt borjok jó vételkedv mellett 90—100 fillérrel nyertek elhelyezést kilónként, hosszan mérve, sulyelvonas nélkül. Sertés-hus kilója 116—123 fillér kilónként, minőség szerint. Bárányok párja 6—12 korona. — **Tojás** ára a megkisebbedett vételkedv iolytan hanyatott és ma I. rendű friss telt áru 67.—58,50 koronát jegyzett eredeti ládánként. — **Tejtermékek** I. rendű szövetkezeti kedvelt jegyü teavaj 1/2 kilcs darabokban 50—260, 1—5 kilcs darabokban 230—240, jó iriss lózáva 160—180 és tehénúré 16—20 fillért jegyzett kilónként minőség szerint. — **Előáramot** irant változatlanul élénk az érdeklődés jó árak vannak érvényben miért is a ajánlatos nagytelemek számlítása. — **Vágott baromfi:** L. r., szépen, tisztán kezelt huozat ludak kilója 120—130 fillért jegyzett minőség szerint. — **Spargá:** vastagságú (szóól) 140—180, középserű 1.—1,40, vékony 0,60—1.— korona. — **Vadlélék:** óz 160—180, vadszónó 60—80 fillér kilónként. **Burgonya** I. r. nagy-gyom, válogatott, egészséges rózza 4,40—5.—, sárga 4,80—5,20 fehé 3,60—4.— koronát jegyzett méter-métsánként vagonként. — **Délgymölés:** I. r. narancs 160-as 9.—, 200-as 8.—, 300-as 10.—, 360-as 9.— korona; vérvörös narancs 160-as 11.—, 200-as 10.—, 300-as 12.—, 360-as 11.— korona; I. r. citrom 300-as 7.—, 360-as 7.— korona ládánként. Kosár-narancs 100 kilója 23.— korona.

Petroleum. (Hesz Izidor és Társa jelentése a Budapesti Napló részére.) Az üzletmenete a letolyt hét óta nem változott, az árak 1 koronával 100 kilogrammonként emelkedtek.

Jegyzéseink: Amerikai 1 csillagos petroleum 42.— korona. Orosz 3 csillagos petroleum 32.— korona. Biztonsági 2 csillagos petroleum 28,50 korona. Elsőrendű Standard-petroleum 28.— korona. Benzín —, korona. Amerikai császáróraj, otani finomítás 69.— korona. Amerikai császáróraj belöldi finomítás 43.— korona. Az árak 100 kilogrammonként, készpénzértéssel mellett 20% göngysuly, az iteni vasut-hoz szállítva értendők. **Kékgáz** I. vasmentes 60.— korona. Zöldgáz 8.— korona, carbolineum I.15.— korona, carbolineum II. 13.— korona, Bacu gépolaj (orosz) 44.— korona. Oliva gépolaj I. 76.— korona, Oliva gépolaj II. 64.— korona, Tovothe-gépkénos 60.— korona.

Denaturált szesz. (Kalmár Sándor óeg jelentése.) A szobaltan hűvös időjárás a fogyasztás megapasz-totta és prompt-áruban a kereslet meg is csökkent. Határidőre való szállításnál ellenben a piac jól van dis-ponálva és több jelentős kötés létesült május—decem-beri szállításra. A mezőgazdasági szeszizók részé-ről ez kontgens szesz csak szórányosan és az is csak igen jelentéktelen tételekben kerül a piacra. Mai nagyban jegyzések azonnali szállításra 34—35 ko-rona, május—decemberi átvételre 50-75 fillérrel drá-gább per 10.000 lit. % ingyten. barbelban készpénz-fizetés mellett, engedmény nélkül. Egyes barrelok egy koronával drágábbak.

Széná, szalma, takarmány. (Fuchs József óeg jelentése.) A betivásáron szénában és szalmában nagy behozatal és közepes kereslet volt. Eladatot: középmi-nőségű, jobb és elsőrendű széná 2 40—2,80, muhar 0.—, alomszalma 1 30, zupszalma 1 40, szecska 2.—, per 50 kiló tuvaronként házhoz szállítva. Préselt széná 2 60—2,80, préselt szalma 1 20—1 40 E 0 kiló a józsef-városi pályaudvaron. Gabonamétek: zab 6 25—6,40, tengeri 6 30, rozs 6 80, árpa 6 10 kor-kint.

Napirend.

Napló: Hétfő, április 27. — Róma-katolikus: Zita, — Protestáns: Zita. — Óróórgoroz: (Április 14.) Arisztark. — Zsidó: Nisan 30. Ros. Chod. — Nap ké: 4 óra 35 per-ekor. — Nyugszik: 6 óra 43 perekor. — Hold ké: 4 óra 38 perekor reggel. — Nyugszik: 6 óra 48 perekor délután. — Újhold 2 óra 1 perekor dé.tán. A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor. **Nemzeti Múzeum.** Allat- és ásványtár. Nyitva 9 órá-tól 1-ig.

Tavaszi kiállítás a Múzeumokban. Nyitva délelőtt 9 órá-tól 5-ig. Belépődíj 1 korona.

Az **aquinumi ásatások** és múzeum. Megtekinthetők egész nap. III. kor. O-Buda, Külső-Szent-Endrei-ut. Helyierdekt vasút a Pálffy-terrről.

A **kereskedelmi és iparkamara könyvtára** (Szemere-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap 10—12 óráig dél-ig. A **fővárosi könyvtár** (Károly-körút 28.) mindnap nyitva van, köznapokon délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünneppanokoz 9—12-ig.

Mentőegyesület helyisége a Markó- és Sólóym-utca sar-ján, reggel 8 órá-tól este 6-ig.

Az **Akadémia Goethe-szobája** nyitva délelőtt 10—12-ig. **Egyetemi könyvtár** zárva. **Múzeumi könyvtár** nyitva délelőtt 9 órá-tól 1-ig. **Ákademiái könyvtár** nyitva 3—7-ig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereske-delmi szaknyvtára, tudakozó-osztálya és keleti minitár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatti. Hivatalos órák: dél-előtt 9 órá-tól 12 órá-ig és délután 3 órá-tól 6 órá-ig. Ha-zai termékek államó kiállítás és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üz-lelvetelésű árusításonat is eszközöl) a városi ipar-csarnokban (vasár- és ünneppanok is) nyitva délelőtt 9 órá-tól 13 órá-ig és délután 3 órá-tól 6 órá-ig. A külföldi ki-rendelésű központi üzletvezetésege (Magyar kereskedelmi részvényársaság) V., Váci-körút 32. szám alatt.

Magyar Könyvtár
*** Elbeszélő Művek. ***
Egy egy szám ára 30 fillér.
Kapható minden könyv-kereskedésben

- Agai A.** (Poróó.) A Viola Vera és egyéb elbeszélések. (24. sz.)
- Ambrus Zoltán.** Hajótörtétek. Nyolcs elbeszélés. (56. sz.)
- Aranyalkotók.** Hét elbeszélés. (294. sz.)
- Beresényi báró és családja.** I-II. (284—285. sz.)
- Amerikai elbeszélések.** I. sor. Ford. Szappanos Aladár. (247. sz.)
- Amicis (de) Edmondo.** A bor és egyéb apróságok. (7. sz.)
- Angol elbeszélés tóra.** I. Ford. Marquis Géza. (218. sz.)
- Barum mitalói.** Öndétajratok. (112. sz.)
- Bársony István.** Vadász-törté-tek. (28. sz.)
- Becskó László.** Amerikába és vissza. (Utálalandó). (127.)
- Benedek Elek.** Ápor történetek. (172. sz.)
- Berkeley Charles de.** A kis mártír. Regény. Ford. Lán-dor Tiivadar. (229. sz.)
- Boccalini.** Válogatott elbeszélé-sek a Delamabonból. (96. sz.)
- Bongart.** Három elbeszélés. Ford. Hevesi Sándor. (53. sz.)
- Borcsi Sándor.** Embertételek. (197.)
- Butti E. A.** Az ekkölcsesten. El-beszélés. Fordította Tóth B. (8. sz.)
- Capuano. Castelnovo.** Olasz elbeszélések. (39. sz.)
- Conan Doyle.** Doktor Holmes kalandjai. (Detektív-történetek.) Ford. Lándor T. (189. sz.)
- Ugyanaz II.** (222. sz.)
- III.** (273. sz.)
- IV.** (320. sz.)
- Coppée** Henriette. Ford. B. Töl-rosy Margit. (82. sz.)
- Adós Bécsi** Regény. Fordította Tóth Béla. (124. sz.)
- Csehok.** Falusi asszonyok és egyéb elbeszélések. (60. sz.)
- Czyprian** (Andor József). Mar-gita szelése és egyéb törté-netek. (100. sz.)
- Dickens** Választás. Fordította G. Pogány Irma és Pogány Margit. (205. sz.)
- Dostojevskij.** Egy játékos nap-ozás. Ford. Szabó Endre. (169—170. sz.)
- Dros G.** Az úr, az asszony és a baba. Rajzok. (39. sz.)
- Enriotti Sándor.** Ghitia. Az oñon világából. (Elbeszélések.) (212. sz.)
- Farina Salvatore.** Erősebb a szerelemmel, segény. (118. sz.)
- Fáy A.** Válogatott meséi. B. Szécs Ferencz bevezetésével. (61. sz.)
- Francis elbeszélés tóra.** I. sor. (17. sz.)
- II. sorozat.** (98. sz.)
- III. sorozat.** (101. sz.)
- IV. sorozat.** (228. sz.)
- France Anatole.** Régi dolgok. (140)
- Gorkij Maxim.** Csudra Makar és egyéb elbeszélések. Fordította Ambrozovics Dező. (252)
- Malva.** Ford. Yartin. (269. sz.)
- Huszonhat és egy.** (259. sz.)
- Helmi Gdepár.** Válogatott meséi. (90. sz.)
- Helmi Jenő.** Gertie és egyéb el-beszélések. (248. sz.)
- Herczeg Ferenc.** Elbeszélések. (198. sz.)
- Hoffmann E. T. A.** Coppélia, — Antonia. Ford. Alexander Erzzi. (917. sz.)
- Ignatius.** Válogatott a G. hűron. (292. sz.)
- Jóhá Már.** Szép Angyalka. Kis népek. (109. sz.)
- Kezdi János.** A székely és egyéb el-beszélések. (154. sz.)
- Tallrossy Zebulon** levele. Vár-dai Béla jegyzetivel. (106.)
- Népvilág.** Elbeszélések. (183.)
- Kiadás.** (364. sz.)
- Uj földesúr.** Isk. kiad. (260-261.)
- Március** 15-iki szonatok. A szá-badságharcból. (282. sz.)
- Petőfi Sándor.** (291. sz.)
- Kasár Emil.** Elbeszélések. (306.)
- Károlyi József.** Fanni nagy-gymány. (22. sz.)
- Kabos Ede.** A csengeri katópok és egyéb történetek. (67. sz.)
- Kecskesy Jenő.** Bodrogközi törté-telek. (281. sz.)
- Kenedi Géza.** Három elbeszélés. (174. sz.)
- Kieland.** Elbeszélések. Norvég-ből ford. Ritóok. Emma. (92.)
- Kipling Rudyard.** Indiai törté-telek. I. sorozat. Fordította Mikes L. (66. sz.)
- Indiai történetek** II. sor. (164.)
- Dsungel könyve. I. (40. sz.)
- A Dsungel könyve. II. (191. sz.)
- A Dsungel könyve. III. (361. sz.)
- Kisfaludy Károly.** Válogatott jegyzet elbeszélések. Kiadta Bánóczy I. (118. sz.)
- Kőrös Tamás.** Elbeszélések. (129.)
- Kosma Andor.** Jegy elbeszélések. (41. sz.)
- Loti Pierre.** Iásd Pierre Loti. (225. sz.)
- Marni Jeanne.** A kilórl nem szól a grórnak. Fordította Mar-git. (124. sz.)
- Maupassant.** Apró elbeszélések. Fordította Tóth Béla. (2. sz.)
- Meyer Kovács.** Egy fű szavé-lyes. Ford. Hevesi S. (87.)
- Mikszáth Kálmán.** Két elbeszélés. (81. sz.)
- A jó palócok. (223—224. sz.)
- Szécs Péter szerénye. (341-345.)
- Jó atyafák. (277—278. sz.)
- Prakovszky. A síltés kovács (304—305. sz.)
- A nagy kő. (306—307. sz.)
- Az aranyalán. Dán regény. (131—132.)
- Mutlanti Sándor** és egyéb törté-telek. Fordította Gábor I. (215. sz.)
- Mura Károly.** Mese-mese. (116.)
- Musset** Tizian fia. Elbeszélés. Ford. Marquis Géza. (91. sz.)
- Német elbeszélés tóra.** I. sorozat. Alexander Erzzi. (195. sz.)
- Olasz elbeszélés tóra.** I. sorozat. (18. sz.)
- II. sorozat.** Capuano, Castel-novo. Foa. Tóth B. (90. sz.)
- Orosz elbeszélés tóra.** (118. sz.)
- Onida** Tonia. Ford. T. Feny-nessy Sz. (160. sz.)
- A kis tolvaj és egyéb elbeszélés-ések. Ford. Marosi Ilona. (274. sz.)
- Papp Dániel.** Utolsó szerelme. (120. sz.)
- Patalinszky.** Egy vén diák elbe-széléseiből. Fordította Am-brozovics D. (167. sz.)
- Petőfi Sándor.** Elbeszélések és hírlapkiadás. (44. sz.)
- Pierrot.** Tóth Béla. (184. sz.)
- Poe Edgar.** Rejtélyes történetek. Ford. Tolnai Vilmos. (45.)
- Ugyanaz II. (222. sz.)
- Seno Matilde.** Lányok. Elbeszélés. Ford. Tóth Béla. (8. sz.)
- Sipos Ábrahám.** Mese-mesék. (6.)
- Ujjab humorcselők. (194. sz.)
- Spanyol elbeszélés tóra** (76. sz.)
- Szabó Nopéli Janka.** Mára és egyéb történetek. (147. sz.)
- Szalóczy gróf.** Mese. Elbe-szélés. Ford. Ambrozovics Dező. (35. sz.)
- Suomhájai L.** Legyött hármasban és egy történet. (18. sz.)
- Elhibázott élet és egyéb törté-telek. (296. sz.)
- Tábori R.** Különös történetek. (149. sz.)
- Tarcsa György.** Dórk vités Ro-mán. (184. sz.)
- Theuriet André.** Vitágos erdő. Regény. Ford. Lándor Ti-ivadar. (266. sz.)
- Thyry Zoltán.** Urak és parasz-tok. (143. sz.)
- Tolnai Lajos.** A nagygyósehek és egyéb történetek. (146. sz.)
- Tolstoj N. Led.** Népies elbeszélés-ések. Ford. Szabó E. (126.)
- Turgenyev.** Az ótdik kerék. Ford. Szabó Nopéli Janka. (36.)
- Csóndes vidékek. Ford. Szabó Endre. (206. sz.)
- Tuske Anna.** Urány és egyéb el-beszélések. (208. sz.)
- Vértes Gyula.** Utasítás a föld kö-rül 80 nap alatt. Ford. Tele-kes Béla. (311—314. sz.)
- Véres Áron.** Kisvárosi törté-telek. (40. sz.)
- Wells.** Világok harca. (Marstólók a földön). (38—94. sz.)
- Az laggy. Regény. Fordította Mikes L. (262. sz.)
- Dr. Moreau székely. Regény. Fordította Mikes Lajos. (207—208.)
- Yke.** Utjázásleírás. Amerikai reg. (62. sz.)
- Zöldi Márton.** Színész-történet. (180. sz.)

M. KIR. OPERAHÁZ.

Hétfő, 1903. április hó 27-én.

Bonci Alessandro ur vendégfellépésével

A sevillai borbély.

Vig opera 2 felvonásban. Zenéjét szerette Rossini.

Személyek:

- Almaviva Bonci Figaro
Bartolo Hegedüs Bertha
Rosina Szoyer Fiorillo
Basilio Kornai Ortiszt Mihályi Ny B.

Utána:

A piros cipő.

Tánclegenda 4 képben. Zenéjét szerette Mäder R. Szövegét írta Regel H. Kezdeté 7/8 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1903. április hó 27-én.

Téli rege.

Regényes színjáték 3 felvonásban. Irta: Shakespeare. Zenéjét szerette Erkel Gyula.

Személyek:

- Leontes Szacsvay Polyxenes Bakó
Oreg jubász Ujházi Ifju jubász Dezso
Camilló Gál Pásztor Szőke
Antigonus Molnár Hermione K. Hegyesi
Cleomenes Egressy Perdita Török I.
Dion Mészáros Paulina Szasvayné
Rogers Hetényi Emilia Boer H.

VIGSZÍNHÁZ.

Hétfő, 1903. április hó 27-én.

A berlini „Deutsches Theater” vendégjátéka.

Az élet völgye.

Történelmi vígjáték 4 felvonásban. Irta Dreyer M. Kezdeté 7/8 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Hétfő, 1903. április hó 27-én.

Kínai mézeshetek.

Nagy operett 3 felvonásban. Irta George Dance, Fordította Fái J. Béla és Faragó Jenő. Zenéjét szerzte Howard Talbot.

Személyek:

- Hang-Csao Nyárai Fi-Fi Küry
Zu-Zu Hegyi Mi-Mi Dóry M.
Csipi-Csop Ujvári Florie Balázs
Hi-Lung Solymosi M. Sárvári
Sámuel Kovács V. Hatterton Szirmai
Mary Kápolnai Mrs. Brown Láng

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1903. április hó 27-én.

A drótosztól.

Nagy operetta előjátékkal, 2 felvonásban. Irta Leon Viktor. Fordították Rutkai György és Mérei Adolf. Zenéjét szerzte Lehár Ferenc.

Személyek:

- Günther Boross Pfefferkorn Sziklai
Mici Kornai Zuzsuka Szentgyörgyi
Jankó Rubos Milos Ráthonyi

URANIA SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1903. április hó 27-én.

A tánc.

Kezdeté 7/8 óraker.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1903. április hó 27-én.

A svilhások.

Vig operetta 3 felv. Zenéjét szerzte Ziehrer C. M. Magyarosították Feid Aurél és Mérei Adolf. Kezdeté 7/8 óraker.

Ha sok pénzt akar

nyerni, választás meg akar szerezni... Schlesinger J. Társai. bankházhoz, Budapest, V., Váci-körút 30. sz.

Szőlő-lugast ültessünk

minden ház mellé és házi kertjeinkben. Erre az időpontban mindenütt megterem a szőlő... Ermelkelt első szőlőültetvény-telep, Nagy-Károlyi, Székelyudvarhely.

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató

Nagyterem-útas 17.

Ma és mindennap

A szép Galathea

Suppé operetta

A 7 Cake-Walk

táncosművészek nagy

Tarka Színház

A kritikus nap.

Böhmöt 1 felvonásban.

AGA

a legelső rajtély

és a többi apríli attrakció.

Nappali pénztár: 10-1 és 3-6-ig.

A (éltérben) reggel 6 óráig Vörös Elek cigányzenekars

hangversenye.

Május hó 1-ig

20% engedmény

Butor

Legfinomabb izléssel készített szalon-, ebédlő-, háló-, leány- és uriszobaberendezések nálunk írásbeli jóállás mellett meglepő nagy választékban eladásra készen állanak. - Vidékre biztosított szállítási.

SZABÓ FERENC ÉS TÁRSA

Budapest, Kerepesi-ut 12. sz. (Sip-utca sarkán.)

A titkos betegségek

Sajnos, de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, akinek vére és testnedvei meg vannak fertőzve és aki fiatalkori könnyelműsége és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Itt a legfőbb ideje, hogy ezen szörnyű állapot megszűnjék. Kell lenni valakinek, aki a fiatal-ságot a neki előtérli jóakarattal, őszintén és behatóan felvilágosítsa, kell lenni valakinek, akinek az emberek titkos bajait bátran, tartózkodás nélkül és bizalommal elmondhassák. De nem elég ám ezen bajokat bárkinek elpanaszolni, hanem olyan lelkiismeretes speciálista orvoshoz kell fordulni, aki a neki előtte vonatkozó jó tanácsokat tud aigni és az esetleg már meglevő bajok is tud segíteni, akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése.

Ilyen magasos hivatású és erre való dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista, országos hírv intézte (Budapest, VII., Kerepesi-ut 10.) Ezen intézet a benne alkalmazott és sok ezer betegre biztos és teljes eredményvel használó speciális gyógyódmóddal fogva a monarchiában utóbbi és egyedülálló. A mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül, biztos sikerrel, alaposan és gyorsan gyógyítja már sok év óta dr. Palócz az 5 speciális gyógyódmóddal meg a legelnyagoltabb esetekben is a bajukor sebeket, hűgység-, hólyag-, ideg- és hátrénc-bajokat, sérveket az öntérítés és szifilisz utóbjait, magomlélet, egyengült férfijort (impotenciát), kezdődő elmozavart, aranyert, vérbajokat borbetegeket és a női nemi szervek minden betegségeit. Nők részére külön váróterem és külön kijárat van. Ne sajnálja senki a fáradozást ilyen komoly ügyben, jelentkeznek egyszer személyesen, mert a legujobban külföldön beszerzett speciális műszerekkel meg a legérőbb betegségek is pontosan meg lehet határozni a székélyüket, elterjedésüket, minőségét, körkörüjét: bármily mélyen fekszik is be magát a kóranyag a szervekbe, vagy a test nedveibe. Ezen beható vizsgálat alapján teljes biztosítással meghatározható a betegségi állapotnak megfelelő, alapos gyógyódmóddal vezető speciális gyógyítási mód is. A kúrát otthon is lehet végezni. Ha valakinek lehetetlen volna megjelenni, akkor csak írja le a baját, amelynek pontos átvizsgálása után megkapja az utasítást és a megfelelő speciális gyógyszerket is - a legnyorbb titkoktól mentes. Leveleibe válaszbelteget mellékeljen. A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. A rendelést dr. Palócz önmaga és egyedül végzi nponata délelőt 10 órától délután 6 óráig (vasárnap déli 1-ig). Gim: Dr. Palócz v. kórházi orvos, speciálista, Budapest, VII., Kerepesi-ut 10.

Foot-Ball torta-bomba

Stímulhatatlanul jó csokoládéval töltött csemege, törvényesen védve, darabja 15 kr. Minden előkelő csemegekereskedőnél kapható. Vagy 10 darab bórmenten 1 fut 50 kr. MEGAY ROBERT cukrásznál Miskolcon és a miskolci vasuti vendéglőben. Budapestben forráktól SZENES EDE és. is kir. udvari csaszny kereskedő.

legfinomabb régi horvát uradalmi szilviumot.

3 üveg 8 K.-, 6 üveg 15 K.-, 12 üveg 25 K. Továbbá 25 egész 600 literes hordókban különböző évjárta valódi uradalmi szilvium. Kimerítő árjegyzék bérmenten. Horvát szilviumkiviteléi társaság Hinkó Kaufmann & Co. Zágráb, Horvátország.

A sugó.

A színházak, hogy a színészek teljesen biztosan mozognak aszinpádon és ne kelljen félniök, hogy ha elakadnak, nincs aki kisegítse őket - sígokát alkalmaznak. A sugó ügyességétől a darab sikere is függhet és a színészek szeretnek is a sugóval jó viszonyban lenni. Legtöbb színész azonban a saját sughatára hallgat és úgy segít magán. Föelv mindenütt, segits magadon! Az életben is így van a dolog, annak áll a világ, aki saját sughatára hallgat és osztálytársjegyét a H e n t bankháznál veszi, Budapest Ferenciek tere 6. és Erzsébet-körút 32. Huzás május 22. Egész sorsjegy 12 kor., fél 6 kor., negyed 3 kor., nyolcad 1 kor. 50 fillér.

Részletfizetésre

arany, ezüst, ékszerrek zseborák és ingakáról olcsón kaphatók. Grünberger Arany Béla IV. Váci-utca 30. I. em. 23. Felöltő --- 3.- frt Jaquet --- 2.- Frakk --- 3.- Nadrag --- 2.- Mellény --- 50.- Rothberger Jakabnál Kristóf-tér 2. I. em.

BUTOROK

úgy készpénzért, mint részletfizetésre leggyeszerebből a legfinomabb kivitelű legújtanásban Elbrenten és Fachs testvérekéni, BUDAPEST, VI., Teréz-körút 3. Képes árjegyzék ingyen és bérmenten.

A nyári idény közelétevel mindenütt szeszegre, szőrmerebb és Arára előlegezt ad a Budapesti takarékpénztár szőlőtelep-telep VII. ker., Király-utca 57.

CSIZ

A kontinenen a legérősebb jód-brom-gyógyfürdő Gyógyódmóddal meglopók. Mergylik május 1-én, 240 könyvolcsen felszerelt lakozószobával, szőnyeggyűjtő, zongora, olvasó- és billárdterem, Lawn-tennis, tőzren. Kátona-törökmen és álmagatánal megrendelhető a fürdőigazgatóságnál és Edecskuty I. ólarciknál, Budapest.

Az ATHENAEUM Irodalmi és nyomdai részvénytársulat kiadásában most jelent meg.

A FILOZÓFIA TÖRTÉNETE.

Az emberi gondolkodás története. Összeállította Dr. Pekár Károly. Ára fűzve 6 korona, Vászónkötésben 7 korona.

Pekár ezen új műve mesteri összefoglalása a problémának, világgóság az előadásban a fő jellemvonása. Még a könyv beosztása és nyomdai technikája is ezt a célt szolgálja. Bárhol ut is fel az olvasó a vaszkó könyvet, a vastag nyomás lap-fejtelek azonnal tájékoztatják, hogy az emberi gondolkodás fejlődésének mely stádiumát tárgyalja a szerző. A könnyű áttekinthetőséget szolgálja továbbá a rendkívüli ügyességgel összeállított táblák, mely kronológiailag rendezben, és a fejlődési táblák, melyek irányok szerint mutatják meg a filozófia fejlődés menetét. A józan magyar gondolkodással összhangzik szerzőnek a pozitív irány képviselőhöz való rokonszerve, melynek fogva kimerítő ismereti rendszereket és kijelöli azt a rendkívüli fontos helyet, mely őket az emberi gondolkodás történetében megillet. Pokár egészen napjainkig ismeretében a filozófia eszme áramlatokat azok számára, kikben kedvet ébresztett esetleg a további kutatókhoz, olyan kitűnő bibliográfiát állít össze, mely egészen pártatlan irodalmunkban és együgyűben is nagy szolgálatot tesz.

Kapható a kiadó-társulatnál Budapest, VII. kerület, Kerepesi-ut 54. és minden könyvkereskedésben.

Butoráruház!

VII., Erzsébet-körút 23. Hatalmas olcsó árakon szállítok úgy készpénzért, valamint hitelképes egységeket

részletfizetésre

is saját készletanyagból, szilárd anyagból készült kárpított-bütorokat, új, mint magas tülkányú szőnyeg díványok, ottomanok, hálódiványok, kímélhető matraccal és alsó hálókkal, szőnyegterítők, ábrák, sengerfű és fűszormárcok; mindennemű bútorok, ebédlőszobák, hálószobák, konyhabútorok, vasbútorok, díszfűtőgép, pontosan járó ingorák, kitűnő ruganyos árnyedőny árnyételek merő szertár.

Náthán Ignác

butorraktára Budapest, VII., Erzsébet-körút 23

RŐPTÉBEN A VILÁG KÖRÜL.

Díszes kiállítás, értékes ajándékmű. Egyesült a szepet a hasznossal. Kétszázötvenhat remek képben bemutatja a világ szépségét. A képek magyaros szövegűt írta: TIMAR SZANISZLÓ. Ára díszalbumkötésben 20 korona. Megrendelhető a LAMPEL R.-főle (Wodianer F. és Fial) és. is kir. ud. könyvkereskedésben Budapest, Ángyász-ut 21.

Színházak heti műsora.

Table with 5 columns: Day, M. kir. Operaház, Nemzeti színház, Vil. színház, Népszínház, Magyar színház. Rows include Kedd, Szerda, Csütörtök, Péntek, Szombat, d. u. Vasárnap este.